Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 217 (909 | Łódź, Poniedziałek 20 Września 1926 | פירטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג יב תשרי תרפ״ז. | Nr. 217 (909

24-71 .אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24 71

היינט עפענט זיך די סיים-סעסיע.

וויטאס טרעט ארויס געגען וול. גראבסקי׳ן.

היינט — זיצונג פון סיים נאך די פעריען

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). מארגען (היינט) קומט פאר די ערשטע זיצונג פון סיים נאך די זומער-פעריען. די זיצונג וועט פארקומען נאכמיטאג. פארמיטאג וועט זיך צוזאמענקומען דער סעניארען-קאנווענט, כדי צו בעטראכטען די טאג-ארדנונג פון דער זיצונג. די סעסיע האט צו בעטראכטען דעם ביודזשעט-פראוויזאריום פאר׳ן 4-טען קווארטעל.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) באלד ווי ס׳וועט אנגענומען ווערען דאס בודזשעט-פראוויזאריום ד. ה. ארום 15-טען אקטאבער וועט ערשיינען א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט וועגען שליסען די סיים-סעסיע. די נייע סעסיע וועט זיך מסתם אנהויבען סוף אקטאבער. ווען אין סיים וועט אריינגעטראגען ווערען דער ביודזשעט פאר׳ן יאהר 1927.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). ווי מ׳גיט איבער, וועט די פראגע וועגען בריף פון געוו. פרעמיער וולאד. גראבסקי בעטראכט ווערען אויף דער מארגענדיגער סיים-זיצונג אויסער דער טאג-ארדנונג. די פראגע וועט בעהאנדעלט ווערען אויפ׳ן סמך פון אנ׳ערקלערונג, וועלכע עס וועט מאכען דער סיים-מארשאלעק ראטאי.

דעפ. בירקא גרייט צו אברייטען מעמאריאל, וועלכער קלערט אויף די אנפאלען פון גראבסקי׳ן אויף די מיטגלידער פון דער סוב-קאמיסיע, וועלכע האט געדארפט אויסארבעטען די מיטברויכען ביי ארגאניזירען דעם זאפאלקעס-מאנאפאל.

ר׳האט עם אליין געקאנט.

וויטאס וועגען גראבסקי׳ס בריף

ווארשא, 19 (פאט) אלס ענטפער אויף גראבסקי׳ן בריף צום מארשאלעק ראטאי האט דעפ. וויטאס אפגעגעבען אנ׳ערקלערונג, אין וועלכער ער לייקענט אפ, אז ער זאל זיך ווען עס איז האבען בעמיהט פאר גראבסקי׳ן וועגען א פאסטען פאר בירקא׳ן, כדי דער לעצטער זאל אויפהערען די אפאזיציע געגען גראבסקי׳ן. יך שטעל פעסט, זאגט וויטאס, אז בירקא האט קיינמאל נישט ארויסגעוויזען קיין חשק צו פארנעהמען א פאסטען, איך ווידער האב נישט געוואלט פארלירען פון קלוב אזא וויכטיגע קראפט, ווי בירקא, בפרט נאך, אז וויפיל ס׳האט זיך געהאנדעלט וועגען א פאסטען, האב איך דאס געקאנט טון אחן גראבסקי׳ן, צי ווען כ׳בין געווען ביי דער רעגירונג, צי אנ׳אנדערש מאל ווייל די פארטיי „פיאסט“ האט געגוגענדע השפעות.

וועגען אקטועלע שטייער-פראגען

קאנפערענצען פון דעפ. ווישליצקי.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דעפ. ווישליצקי האט קאנפערירט מיט׳ן וויצע פינאנץ-מיניסטער טשעכאוויטש וועגען אקטועלע שטייערן-ענינים דעפ. ווישליצקי האט געבעטען עס זאל ארויסגעגעבען ווערען א צירקולאר מיט דער פארשריפט פריהער מודיע צו זיין וועגען פארשטעהענדע שטייערן - עקזעקוציעס, דער צירקולאר זאל אויך רעגולירען די טעטיגקייט פון די סע קוועסטראטארען און פון די שאציונגס-קאמיסיעס. ווייטער האט דעפ. ווישליצקי פארגעלעגט צו בעפרייען פון אומזאץ-שטייער די קליינע האנדווערקער - אונטערנעמונגען און רעווידירען די פאטענטען פון די קליינהענדלער אויף די מערק און האלעס.

וועגען דיזעלבע ענינים וועט דעפ. ווישליצקי מארגען אויפגענומען - ווערען דורכ׳ן מיניסטער קלארנער, פאר וועלכען, ער וועט אויך בעריהרען די פראגע וועגען אויסלענדישע הנחה-פעסער פאר סוחרים.

מינ. קלארנער ביים פרעמיער.

ווארשא, 19 (פאט) דער פרעזעס פון מיניסטארען-ראט פראפ. בארטעל האט היינט אפגעהאלטען א 4-שעה׳דיגע קאנפערענץ מיט׳ן מיניסטער קלארנער וועגען דער פראגע פון די מלוכה-מאנאפאלען.

קאנפערענץ וועגען רעגולירען דעם גאסען-האנדעל.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין ארבייטס-מיניסטעריום איז פארגעקומען א קאנפערענץ מיט פארשטעהער פון די קליינהענדלער מכח רעגולירען די פראגע וועגען דעם האנדעל מיט זיסיגקייטען אין די גאסען און וועגען די זאדע-וואסער-געוועלבער. די פארטרעטער פון די קליינהענדלער האבען פארלאנגט, אז אויך אום ווינטער זאלען חל זיין די זעלבע כללים פון האנדעל, ווי אום זומער, ד. ה. אז דער מסחר זאל קאנען פארקומען ביז 11 אין אוונד, מ׳האט זיי צוגעזאגט דעם וואונש צו נעהמען אין אכט.

געקומען, אפגעשמועסט און זיך פונאנדערגעגאנגען.

די נעכטיגע „דרינגענדע“ זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג.

נעכטען איז פארגעקומען די דרינגענדע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג, וועלכע איז צוזאמענגערופען לויט א פאדערונג פון 4 פערוואלטונגס מיטגלידער (דאזארעס: רוס, פליוואצקי, זיידענפעלד און שוויאטלאווסקי).

אויף דער טאג - ארדנונג איז געשטאנען די פראגע וועגען שטיצע אויף יו״ט און וועגען דער טאקסאציע - קאמיסיע.

נאכדעם ווי מ׳לייענט דורך דעם פראטאקאל מיט די קאמוניקאטען, טרעט מען צו צו דעם פונקט וועגען שטיצע. דאזאר בערגער ערקלעהרט, אז ס׳איז נישטא קיין געלד. די פארשלאג - שטעלער די דאזארעס פליוואצקי און זאמערפעלד לעגען פאר, אז די וועקסלען, וואס ווערען איצט פעליג, זאל מען פראלאנגירען און פון די לויפענדע הכנסות זאל מען ערטיילען שטיצע.

דאזאר וויצמאן אנערקענט נישט דעם מאטיוו, וואס ס׳איז נישטא קיין געלד, ער וועט טונערסטוועגען שטימען בעגען דעם פארשלאג, ווייל פון דער שטיצע וועלען געניסען נאר די, וואס האבען א פראטעקציע דאזאר דעפ. מינצבערג איז אויך מסכים מיט אדוו. וויצמאן. געגען זיי טרעט ארויס דאזאר האפמאן. ער לעגט פאר, אז ס׳זאל בעשטימט ווערען 10.000 זל. אויף אונטערשטיצונגען און אויב ס׳וועלען אפילו געניסען פערזאנען דורך פראטעקציע, וועט עס דאך אנקומען צו ארימע לייט. אויך דאזאר זעלמאנאוויטש זאגט זיך ארויס פאר בעשטימען די שטיצע, הנם, ווייזט ער אן, מ׳האט עקסטרא געלאזט די זיצינג אויף דעם לעצטען מאמענט, כדי צו קענען פ״אטעזשירען אייגענע.

דאזאר מינצבערג זאגט זיך ארויס געגען ה׳ האפמאנ׳ס פארשלאג, ווייל ער איז אויסען זאגט דעפ. מינצבערג, צו בעשווערען דער קהלה איהר טעטיגקייט. לויט׳ן פארשלאג פון דאזאר פליוואצקי ווערט ערקלעהרט א הפסקה און אלע, א חוץ די דאזארעס האפמאן זעלמאנאוויטש און וויצמאן, געהען ארויס אויף א בעראטונג.

נאך דער פויזע טרעט ארויס מיט א שארפער רעדע דאזאר האפמאן. ער ווייזט אן, אז אויך פאראיאהרען איז דעפ. מינצבערג ארויס מיט דער זעלבער טענה — ס׳איז נישטא קיין געלד.

דאזאר פליוואצקי ציהט זיין פארשלאג צוריק און דער פארשלאג פון דאזאר האפמאן פאלט אדורך.

די דאזארעס פון דער מעהרהייט האבען אבער דאך ארויסגעוויזען זייער ברייטהארציגקייט און האבען בעשטימט 600 (זעקס הונדערט) זלאט. אלס סובסידיעס, וואס וועלען ארויסגעגעבען ווערען צו 100 זל. א טאג.

נאכדעם איז מען צוגעטראטען צו דער פראגע וועגען דאפעלטע פענסיעס אויף יו״ט פאר די 6 קאנטראלערען.

צוליב דעם, וואס די דאזארעס האבען זיך געאיילט אוועקצוגעהן, איז צו קיין הסכם אין דער פראגע נישט געקומען.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען מיין טייערער מאן, אונזער נישט-פארגעסענער פאטער, שוויגערפאטער און גרויספאטער

נ. ע.

מרדכי ראובן שייניאק

ב״ר משה ארי׳

(אין עלטער פון 56 יאהר).

די לוי׳ קומט פאר היינט, מאנטאג, 1 א זייגער מיטאג פון טרויער-הויז, יערוזאלימסקא 4, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער 1038

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

20 זייטען

וועט האלטען דער

ערב-סכות נומער

- פון -

„נייעם פאלקסבלאט“

דער נומער וועט ברענגען א שפע פון אינטערעסאנטען פובליציסטישען, ליטעראַרישען, פעליעטאניסטישען, הומאריסטישען און אינפארמאטיווען מאטעריאל.

בעשטעלט בעצייטענט אייערע אנאנסען און רעקלאמעס אין גרויסען יום-טוב-נומער פון „נייעם פאלקסבלאט“, וועלכער וועט ערשיינען אין בעדייטענד פערגרעסערטער אויפלאגע.

בונד צווישען פראַנקרייך און דייטשלאַנד.

די בעגעגעניש בריאַן–שטרעזעמאַן איז די גרעסטע געשעהעניש זייט דעם סוף פון קריג,–מיינט די פראַנצויזישע פרעסע.

פּאַריז, 19 (ספּ. טעל.). די קאָנפערענץ צווישען בריאַנ׳ען און שטרעזעמאַנ׳ען ווערט דורך דער פרעסע בעטראַכט אַלס די גרעסטע געשעהעניש פון זינט די מלחמה האָט זיך געענדיגט און בעדייט. לויט דער מיינונג פון דער פרעסע, די ליקווידאַציע פון וועלט-קריג און פון זיינע פאָלגען.

„מאַטען" שרייבט, אַז אויב עס געהט צו אַ בונד צווישען דייטשלאַנד און פראַנקרייך און אויב אַזאַ בונד וועט געשלאָסען ווערען, טאָר מען זיך נישט אָפּשטעלען אין מיטען וועג און מ׳דאַרף ציהען אַלע קאָנסעקווענצען. די צייטונג ווייזט אָן, אַז שוין איצט עקזיסטירען אַ רייה ווירטשאַפטליכע אָפּמאַכען צווישען פראַנקרייך און דייטשלאַנד. ס׳איז וואַהרשיינליך, אַז פראַנקרייך און דייטשלאַנד וועלען געהען צוזאַמען אין דער פראַגע פון די צווישען-פערבינדעטע חובות לגבי אַמעריקאַ.

פּאַריז, 19 (ספּ. טעל.) ווי מ׳גיט איבער פון גוט-אינפאָרמירטע קרייזען וועט אין אָקטאָבער פאָהרען קיין בערלין דער מיניסטער לושער, כדי צו פיהרען אונטערהאַנדלונגען מיט די גרויסע אייזען-און שטאָהל-אינדוסטריעלער. מ׳רעכענט, אַז דער ענין איז שוין פריהער בעטראַכט געוואָרען בעת דער בעגעגעניש צווישען בריאַנ׳ען און שטרעזעמאַנ׳ען אין טואַרי.

בערלין, 19 (כפ. טעל.). דאָס ביוראָ פון פרעזידענט הינדענבורג האָט פונאַנדערגעשיקט אַ קאָמוניקאַט, לויט וועלכען ס׳זענען נישט ריכטיג די ידיעות, אַז הינדענבורג זאָל האָבען טעלעגראַפירט צו דער דייטשער דעלעגאַציע קיין גענף צו שטימען נעגען אַריינגעהמען פּוילען אין ראַט פון פעלקער-בונד. פּרעזידענט הינדענבורג האָט זיך נאָר אָנגעפרעגט וועגען דער סיטואַציע אין גענף.

גענף, 19 (ספּ. טעל.) דער דייטשער אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאַן האָט געגעבען אַ מיטאָג פאַר אַלע נייע מיטגלידער פון פעלקער-בונד-ראַט. אין מיטאָג האָט אויך אָנטיילגענומען דער פּוילישער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי.

מכוח רעדוצירען דעם קריגס-בודזשעט.

וואַרשאַ, 19 (טעלעפאָניש) מ׳גיט איבער, אַז פרעמיער באַרטעל וועט די טעג פאָהרען קיין דרוסגעניק, וואו ער וועט אָפּהאַלטען אַנ׳אויספיהרליכע קאָנפערענץ מיט׳ן מאַרשאַל פּילסודסקי וועגען אַ טיילווייזען רעדוצירען דעם בודזשעט פון קריגס-מיניסטעריום.

רעפּובליקאַנישע בעוועגונג אין שפּאַניע.

מאַדריד, 19. (ספּ. טעל.) די סיטואַציע אין לאַנד האָט זיך ווידער פערשאַרפט צוליב דער שוואַכער האַלטונג פון קעניג. עס שאַרקט זיך די רעפּובליקאַנישע בעוועגונג צווישען די אָנהענגער פון פרימאָ דע ריוועראַ, וועלכער זאָל אפילו האָבען געדראָהט דעם קעניג, אַז ער וועט ערקלערען שפּאַניען פאַר אַ רעפּובליק, אויב דער קעניג וועט זיך שטעלען אויף דער זייט פון די אַרטילעריע-אָפיצירען. די פאָדערונגען פון די אַרטילעריע-אָפיצירען ווערען געשטיצט אויך דורך דער פיעכאָטע און די טעכנישע מיליטער-אָבטיילונגען.

אַ שיף-קאַטאַסטראָפע אין דאַנציגער פּאָרט.

פייערוועהר איז געצוואונגען די שיף צו דערטרונקען.

דאַנציג, 19 (ספּ. טעל.) אין דאַנציגער פּאָרט איז נעכטען פאָרגעקומען אַ שיף-קאַטאַסטראָפע נעבען די מאַגאַזינען פון דער שוועדיש-אַמעריקאַנישער נאַפט - געזעלשאַפט איז געשטאַנען די שיף „אננא" אין אָנגעלאָדעוועט נאַפט און בענזין. בשעת מעשה האָט זיך איין פאַס אָנגעצונדען, דאָס פייער האָט באַלד אַרומגענומען די גאַנצע שיף און די לאַגע איז געוואָרען אַ זעהר דראָהענדע, ווייל אויף דער שיף האָט זיך געפונען עטליכע הונדערט פאַס בענזין און נאַפט. ס׳האָט אַלזאָ געקאָנט קומען צו אַ שוידערליכען אויפרייס. די פייער-לעשער האָבען אַלזאָ קיין אַנדער ברירה נישט געהאַט, ווי צו פערגיסען די גאַנצע שיף מיט וואַסער און די שיף איז פערזונקען געוואָרען די שאָדענס זענען זעהר בעדייטענדע.

אַפּקלאַנג פון אַטענטאַט אויף מוסאָליני׳ן.

לאָנדאָן, 20 (ספּ. טעל.) „טשיקאַגאָ טריביון" ווערט נעוואָריער פון רוים, אַז אין טאָג פון אַטענטאַט אויף מוסאָליני׳ן איז שטאַרק בעשעדיגט געוואָרען דער אַמעריקאַנישער וויצע-קאָנסול אין רוים, וועלכען מ׳האָט אַ פער׳חלשט׳ן איבערגעלאָזט אויף דער גאַס. צוליב דעם פאָרפאַל זאָל פאָרקומען אַ דיפּלאָמאַטישער דעפּעשען - אויסטויש צווישען שפּאַניען און די פעראייניגטע שטאַטען.

גענעראַל מאַלטשעווסקי בעפרייט.

וואַרשאַ, 19 (טעלעפאָניש) לויט אַ בעשלוס פון דער העכסטער מיליטעריש-געריכטליכער מאַכט איז בעפרייט געוואָרען פון דער ווילנער תפיסה דער אַרעסטירטער גענעראַל אין געוו. קריגס-מיניסטער מאַלטשעווסקי, ווי בעקאַנט, ווערט געג. מאַלטשעווסקי בעשולדיגט אין דעם, אַז בעת די מאַי-געשעהענישען אין וואַרשאַ האָט ער בעליידיגט און געשלאָגען אָפיצירען און אונטעראָפיצירען. דער פּראָצעס פון געו. מאַלטשעווסקי דאַרף אינגיכען פאָרקומען, נאָר דער גענעראַל וועט שטעהן פאַר׳ן געריכט שוין פון דער פריי.

וויכטיג פאַר
ריסטאָראַן-בעזיצער

רייסטאַרי-ברעטלעך אין אַלע גרעסען מיט פלאַכע און רונדע שטיפטען פאַר שמאָלע און ברייטע רייסערס צו בעקומען ביי

A. Szlezynger
CEGIELNIANA 66.
869 Telefon 24-49.

סוכות
אויף אַבניק, ווי אויך צו פער קויפען נישט פון קיין קיסטען-ברעטער. נאָר פון דיקע טישלער-ברעטער שוין אָבגעאַרבייט בעקומט איהר נאָר אין האָלץ און קויהלען סקלאַד 1021
פּאָרנאַצנאַ 17,
ווי אויך ברעטער אויפ׳ן פוד צו בילינגע פרייזען.

Dr. H. Rakowski
Zawadzka 25, tel. 37-34
קינדער- און אינערע-קראַנקהייטען
1028 צוריקגעקעהרט.

Dr. med. Braun
23 פּאָלודניאָוואַ 23
– – טעלעפאָן 26 40. – –
צוריקגעקערט.
ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9 12 און פון 5 8 אָוענד

Dr. med. G. Gersztajn
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Trauguta 12 טראַוגוטאַ
נעהמט אָן פון $0^1/_2$ ביז $1^1/_2$ נאָכמיטאָג
פאַר אומבעמיטעלטע פון 7 ביז 8 אָוענד 756

צאָהן-אַרצט
JAKÓB KARMAZYN
צוריקגעקעהרט
פּאָלודניאָוואַ 2.

היילפּעדאַגאָגישע קורסען
פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען
Dr. med. A. SZMIRGELD
נערווען-אַרצט. 144
CEGIELNIANA 6.
איינשרייבען קאָן מען זיך יעדען טאָג פון 6 ביז 7 אָוענד.

קומט און איבערציינט אייך!
אַלער אַרט ביטעס, פאַראַנים, רעקורסען, אַפּעלאַציעס אין אַלע געריכטס, פינאַנס, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווערען אָנגעשטעלט, אָבגעשלאָסען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ
„פּאַלאַניאַ" אַלעיאַ 1 מאַי 7.
ווי כטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אַנגעלעגענהייטען דורך ה׳ לעאָן שווייצער איבערזעצונגען: האַנדעלס און פּריוואַט קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען, פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאַנען מיט אייגענע קאָסטען. מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% בילינגער.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאַר פרויען, נאָז, האַלז און אויערען קראַנקהייטען
פּאָנסקאַ 9
טעלעפאָן 27 81
[illegible]
נעהמט אָן פון 5-7 ... 17 ...
175

בילינגע סוכה
ווילט איהר אייך שטעלען אַ סוכה פאַר בילינג, קויפט ברעטער מיט לאַטען אויפ׳ן פוד אויף
1026 לאַגעווניצקאַ 14
און ס׳וועט אייך אויסמאַכען דאָסועלבע, וואָס ברען-האָלץ

ציטאָער-
ציבעל
פון 600 ביז 700 צענטנער, זעהר שעהנע סחורה, האָב איך אָבצוגעבען. — צו ערפאָהרען פראַנציסקאַנער 13 (אין פלייש-געשעפט) 620

שייטלען
פון פרימאַ האָר, פּערש קאַמיענאַ 5, 2-טען הויף ביי בצלאל פאַרזשוצקי.

Dr. J. HERSZFINKIEL
Zawadzka 15, tel. 11-87.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
איז צוריקגעקעהרט.

אתרוגים
מבחרים וגם לולבים והדסים
פון דער ערשטער קוואַליטע במקח השוה על הורט
ווענצעל איז שוין צו בעקומען ביי
יעקב אהרן יאַנאָווסקי
נאַוואָמיעסקאַ 9 (געוועלב ביים טויער)
ווסכאָדניאַ 6 (פראָנט, שפּייז-געוועלב ביים טויער)
נאַוואָמיעסקאַ 6 (אין גאַלאַנטעריע-געשעפט)

אתרוגים
מובחרים וגם לולבים והדסים
אויף הורט און ענצעל צו בעקומען ביי
שמואל הירש ליסס
ווסכאָדניאַ 6, פראָנט 2-טען שטאָק. 776

אתרוגים
מובחרים וגם לולבים והדסים
במקח השוה על הורט ועוצעל
איז צו בעקומען ביי
עמנואל קאַפּעלוש
10 נייער-מאַרק 10 895

אתרוגים
מובחרים וגם לולבים והדסים
במקח השוה על הורט ועוצעל איז צו בעקומען
אין ספרים-סקלאַד פון
יצחק שלאָמאָוויטש,
לאָדז. נאַוואָמיעסקאַ 16.

Dr. PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט – זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.
ווענערישע- און האַר- הויט - קראַנקה מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען. – נעמט אָן 9–1, 4–8 אָוו., דאַמען: 4-5

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען, י"א תשרי, נעשטאָרבען מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער, גרויסמוטער, שוויגערין, טאַנטע

נ. ע. אסתר רחל ניידעק

(אין עלטער פון- 59 יאָהר).

די לוי׳ קומט פאָר היינט, מאָנטאָג, דעם 20. סעפּטעמבער, 12 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז, יוליוש-גאַס 28, וועגען וואָס עס טיילען מיט

די טיפטרויערנדע פאַמיליע. 029

פרא-פארמא

נישט מחמת נויטווענדיגקייט.

היינט קומט פאר די ערשטע זיצונג פון סיים נאך די פעריען.

די דאזיגע זיצונג וועט נאר האבען צו בעשטימען דעם ביודזשעט-פראוויזאריום פאר די לעצטע דריי חדשים פון 1926. דערנאך וועט דער סיים פונאנדערגעלאזען-ווערען דורכ'ן מלוכה-פרעזידענט ביז'ן סוף אקטאבער. ווען עס וועט פארקומען (לויט די פולמאכטען) די ביודזשעט-טעסיע אויף וועלכער עס וועט ווערען אנגענומען דער מלוכה-ביודזשעט אויפ'ן יאהר 1927.

אייגענטליך, גאכדעם ווי די איצטיגע מאי רעגירונג האט פשוט אויסגעפרעסט פון דעם שוואכען און מאכטלאזען סיים די אויסערגעווערנליכע אבער זעהר ברייטע פולמאכטען, האט דער דאזיגער סיים גארנישט מעהר וואס צו זאגען, און וועט צוזאמענגערופען מעהר פרא-פארמא, ווי צוליב נויטווענדיגקייט. נישט ווילענדיג דעם איצטיגען קאמפראמיטען סיים געבען די מינדעסטע איניציאטיוו-מעגליכקייט, ווערט ער דאך צוזאמענגערופען, כדי צו ווייזען דער וועלט, אז פוילען ווערט נישט רעגירט דורך קיין דיקטאטארען, נאר אויף א לעגאלען קאנסטיטוציאנעלען אופן.

דערזעלבער קאמפראמיטירטער און איצט איינגעצוימטער סיים וועט נאך ביי די איצטיגע סיים זיצונגען פרובען צו אמפערן זיך, כדי צו בעווייזען, אז ער האט נאך חיות און יעדע גרופע וועט זיכער פרובען ארויסצוזאגען איהר שטעלונג צו דער איצטיגער רעגירונג אויפ'ן סמך פון דער ביז-איצטיגע רעגירונגס-טעטיגקייט, וועלכע האט איהרע גוטע און שלעכטע זייטען.

און טאקי דעריבער האבען זיך פאר דער ביודזשעט-זיצונג צונויפגעקליבען די הויפט-ראטען פון אלע פאליטישע פארטייען און גרופען, כדי אנצונעהמען א שטעלונג צו דער רעגירונג. לויט די רעזולטאטען פון די דערמאנטע בעראטונגען, קען מען שוין אויף זיכער זאגען, אז דער ביודזשעט-פראוויזאריום לויט'ן פראיעקט פון דער רעגירונג וועט אנגענומען ווערען, אפשר מיט עטליכע נישט בעדייטענדע ענדערונגען אין געוויסע פאזיציעס.

הגם די רעגירונג ווייסט, אז איהר ביודזשעט פראיעקט וועט אנגענומען ווערען דורכ'ן סיים וויל זי זיך אבער פערשפארען איבריגע קריטיק און פרובט צו פערגלעטען אלע ביז-איצטיגע איהרע פעהלערן.

דאס איז אויך די סיבה פון דער לעצטער ערקלערונג פון פרעמיער בארטעל פאר די פארשטעהער פון יודישען „קאלא״, אז די רעגירונג וועט אויספיהרען אלע הבטחות, וועלכע זענען געגעבען געווארען די יודען.

די דאזיגע ערקלעהרונג איז געגעבען געווארען פאר'ן אננעהמען דעם ביודזשעט די אויספיהרונג דארף אבער קומען נאכ'ן אננעהמען דעם ביודזשעט.

מיר מוזען דעריבער ווארטען און האפען. יער.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אונערלוכע קרענקהייטען. ספעצ. לונגען און האדץ קראנקהייטען בעשטראהלונגען מיט קונסטליכער בערג-זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראנקהייטען.
נעמט אן פון 6—7, זונטאג פון 3—4.

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אן אין דערהיים פון 4 ביז 6 אוועגד צו קליניק-פרייזען, לויז
31 גדאנסקא 31.

נייער פערהער פון שלום שווארצבארד.

ענערגישע פערטיידיגונג מצד די אוקראינער.—בעקאנטער אדוו. סליאזבערג אלס עדות.

די טעג איז אין קאבינעט פון אויספארשונגס-ריכטער ה' פעך פארגעקומען דער פערטער פערהער פון די עדות אינ'ם שווארצבארד-פראצעס. אלע עדות זענען ארויסגערופען געווארען דורך די אדוואקאטען פון פעטליורא'ס צד.

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז פעטליורא'ס צד וועט זיין פערטרעטען דורך צוויי אדוואקאטען. א חוץ דער פרוי פעטליורא טרעט ארויף אלס ציוויל-מאנער אויך א ברודער פון פעטליורא, דער גענעראל גענאדי פעטליורא, וועמענס אדוואקאט איז ווילם, א געוועזענער סאציאליסט און פריינד פון גוסטאוו הערוועה, רעדאקטאר פון „וויקטואר״.

די ארויסגערופענע עדות זענען אלע א חוץ אדוואקאט סליאזבערג, אוקראינער, וואס זענען געשטאנען זעהר נאהענט צו פעטליורא און האבען זיך בעטייליגט אין זיין רעגירונג, אין זיין ארמעע און בכלל אין דער פאליטישער טעטיגקייט פון פעטליורא.

פון די אדוואקאטען זענען געווען ווילם - פאר פעטליורא'ס ברודער און דער געהילפס-אדוואקאט פון קאמפינקי, אדוואקאט פון מאדאם פעטליורא.

טארעס'ן, שווארצבארד'ס אדוואקאט, האט פערטראטען די יונגע אדוואקאטין ראבער סאלאמאן.

דער ערשטער איז אויסגעהערט געווארען אלעקסאנדער שולגין, וועלכער האט גערעדט הויפטזעכליך וועגען דער אלגעמיינער לאגע פון אוקראינע און וועגען דער פערזענליכקייט פון פעטליורא. לויט זיינע שילדערונגען איז פעטליורא געווען א בראווער מאן, נישט פעהיג אויף אומגערעכטיגקייטען און עס איז א גרויסע עולה צו בעשולדיגען איהם אין פאגראמען. פעטליורא, זאגט ער, איז געווען א פריינד פון די נאציאנאלע מינדערהייטען. א דאנק איהם איז דאך געשאפען געווארען די יודישע אווטאנאמיע און דאס יודישע מיניסטעריום. בעזפאלקא, דער געוו. ארבייטס-מיניסטער (א סאציאליסט), האט גערעדט דייטש און זיינע ערקלערונגען זענען איבערגעזעצט געווארען אין פראנצויזיש.

אויף דער פראגע, צי זענען אין אוקראינע פארגעקומען פאגראמען, האט ער געענטפערט:

— יא, פאגראמען זענען אין אוקראינע פארגעקומען.

איז פעטליורא אין זיי שולדיג? — האט ווייטער געפרעגט דער ריכטער פעך.

— ניין, ענטפערט בעזפאלקא, פעטליורא איז געווען אנ'אויסגעשפראכענער געגנער פון פאגראמען; נאך מעהר, ער האט זיי בעקעמפט מיט אלע זיינע כוחות. און אויב ער האט נישט געטון אלעס, איז עס ווייל ער האט מעהר נישט געקאנט טון.

אויף דער פראגע פון ריכטער פעך וועגען דער מיינונג פון דער יודישער בעפעלקערונג איבער די פאגראמען, האט בעזפאלקא ערקלערט, אז ער איז געווען אומעטום, אין אלע שטעדט און אז די יודישע בעפעלקערונג ווייסט, אז נישט פעטליורא איז שולדיג אין די פאגראמען; נאר ביי דער יודישער פאלקס-מאנטאליטעט איז פעטליורא געווען אלמעכטיג און האט געקענט אלעס טון, אפילו פערהיטען און אפשטעלען אלע פאגראמען.

ג. ב. סליאזבערג, דער בעריהמטער פעטערבורגער אדוואקאט און פאפולערער יודישער כלל טוער האט אויף דער פראגע, וואס ווייסט ער וועגען די פאגראמען, ערקלערט, אז ביז מערץ 1920 איז ער געווען אין פעטערבורג, אפגעריסען אינגאנצען פון אוקראינא אזוי, אז פערזענליכע ידיעות אדער איבערלעבונגען איבער די פאגראמען האט ער נישט; ערשט אין אויסלאנד האט ער זיך גענוי בעקענט מיט די פאגראמען פון די מאטעריאלען און פון לעבעדיגע עדות, וואס זענען פון אוקראינע קיין אויסלאנד געקומען.

אויף דער צווייטער פראגע, צי ער האלט פעטליורא'ן פאר פעראנטווארטליך פאר די פאגראמען, האט סליאזבערג געענטפערט, אז פערזענליך קען ער דאס נישט בעהויפטען, נאר אז אין דער יודישער עפענטליכקייט איז פעסט דער געדאנק, אז פעטליורא אלס פארזיצער פון דער אוקראינישער רעגירונג האט נישט אנגענומען די נויטיגע מיטלען, כדי אפצוהיטען די יודישע בעפעלקערונג פון פאגראמען, די פאגראמען אפשטעלען און האט נישט בעשטראפט די שולדיגע.

דער פראנצויז אלבער באדרי, וועלכער איז געווען דרייסיג יאהר אין קיעוו, אלס וויצע-פארזיצער פון פראנצויזיש-רוסישען קאמיטעט אין קיעוו, האט ערקלערט, אז פעטליורא איז געווען א פריינד פון יודען, האט דאס יודישע מיניסטעריום געשאפען. דאס איז די איינציגע רעגירונג, וואס האט געגעבען אזא אויטאנאמיע און איז א געגנער פון פאגראמען געווען. פעטליורא קען נישט זיין פעראנטווארטליך פאר פערשידענע סאלדאטען-באנדעס, וואס האבען געראבעוועט און גע'הרג'עט.

עהנליכע ערקלערונגען האבען געגעבען דאוושענקא און שומיצקי.

נאך די איינצעלנע אויספארשונגען איז פארגעקומען די קאנפראנטאציע פון אלע עדות מיט שלום שווארצבארד.

שווארצבארד קומט אן אין זאל זעהר מונטער, זעהט גוט אויס, אין א גרויען אנצוג, שווארצען קראוואט, ער בעגריסט זיך קודם-כל מיט דער פרוי און נאכדעם מיט אלע זשורנאליסטען. ער דערצעהלט, אז ער ארבייט איצט זעהר פיל, שרייבט א פאעמע און א גרעסער ווערק, וועלכעס ער וועט איבערגעבען טארעס'ן צו פערעפענטליכען.

נאך די לאנגע שמועסען ווערט שווארצבארד אריינגעפיהרט אין קאבינעט פון ריכטער פעך, וואו מען רופט אויך אריין אלע עדות. די דאזיגע קאנפראנטאציע איז געווען ריין אין א סך אינטערעסאנטע מאמענטען. די אוקראינישע עדות האבען ווייטער פערטיידיגט פעטליורא'ן. בעזפאלקא האט אנגעוויזען דערויף, אז דער שולדיגער פון פראסקורובער פאגראם, אטאמאן סעמעסענקא, איז 8 חדשים געזעסען אין תפיסה, בעפרייט געווארען פון די פאליאקען, שפעטער ווידער ארעסטירט געווארען דורך די אוקראינער און דערשאסען געווארען אין יאהר 1920. דער פראנצויז באדרי ערקלערט, אז פעטליורא איז געווען א פריינד פון פראנקרייך. דערויף האט שווארצבארד געענטפערט, אז עס איז נישט אמת, אז פעטליורא איז געווען א געגנער פון פראנצויזישען דעסאנט אין אדעס.

בראדרי ערקלערט ווייטער, אז אין אדעס זענען געווען סיי אוקראינישע, סיי דעניקינישע ארמעען און מיט די פראנצויזען האט געהאט א צוזאמענשטויס נישט די אוקראינער, נאר די צארישע סאלדאטען.

אויף דאס האט שווארצבארד אפגעלייקענט; דאס האט פעטליורא, זאגט ער גערופען די דייטשען.

ווען דער ריכטער רופט אויס דעם נאמען פון ע״ות שולגין שרייט שווארצבארד אויס אויפגערעגט:

— איהר, שולגין, זייט מיט די פאגראמשטשיקעס.

ה' סליאזבערג האט שווארצבארד'ען אויפגעקלערט, אז דער עדות אלעקסאנדער שולגין איז נישט דער בעקאנטער אנטיסעמיט שולגין פון קיעוו.

אויף די ערקלערונגען פון די אוקראינער, אז פעטליורא האט געקעמפט געגען די פאגראמען, שרייט אויס שווארצבארד, אז נאכ'ן פאגראם האט פעטליורא ארויסגעטריבען א יודישע דעלעגאציע, וואס איז צו איהם געקומען בעטען שוץ.

דאוושענקא דערצעהלט, אז ער, פערזענליך, האט בעקומען בעפעהלען פון פעטליורא געגען פאגראמען, און אז שולדיגע זאלען דערשאסען ווערען.

אויף דער פראגע פון ריכטער, צי האלט זיך אלץ ביי דער מיינונג, אז פעטליורא איז שולדיג אין די פאגראמען, ענטפערט, שווארצבארד, אז יא; פעטליורא איז פערזענליך שולדיג, און גיט שפעטער צו, אז אויב אפילו פעטליורא האט אליין נישט געמאכט די פאגראמען, איז ער דאך שולדיג, ווייל ער האט גישט אפגעהאלטען, נישט אפגעשטעלט, וואס הייסט, אז ער האט זיי געוואלט.

דערמיט האט זיך די אויספארשונג געענדיגט.

(„פאריזער היינט״).

געשיכטע-מאכעריי.

(פעליעטאן).

פון קאליף.

מאכען געשיכטע, א דרעה טון די ראד, די גרויסע, שווערע ראד פון דער געשיכטע איז געווען זעהר שווער.

העלדען, גרויסע העלדען, האבען זיך גענומען פאר דער דאזיגער שווערער ארבייט.

און לאנג, זעהר לאנג האט געדויערט ביז מען האט פארטיג געמאכט א שטיקעל געשיכטע, א ברעקעל היסטאריע און א פיצעל עפאכע.

דערפאר אבער איז עס געווען א גוט און א מיכטיג שטיקעל ארבייט.

און א מאליג שטיקעל געשיכטע איז געווען גוט און ערליך אויסגעארבייט.

ווייל העלדען האבען געמאכט געשיכטע.

היינט מאכט יעדער שלים-מזל געשיכטע, דער וואס טויג נישט צו קיין ארבייט, דער וואס פלאנטערט זיך אין לעבען אהן א מעמד, נעהמט זיך צו געשיכטע-מאכעריי.

א האלב צעהנדליג אפיצירען נעהמען זיך צוזאמען און מאכען א רעוואלוציע.

פון 3 א זייגער פארטאג ביז 7 אין דערפריה מאכען זיי פארטיג א רעוואלוציע.

איינעם פאלט איין צו ווערען א דיקטאטאר ווערט ער אין 24 שעה א דיקטאטאר.

3 מלמדים אהן א קנעלונג נעהמען זיך צוזאמען און מאכען א נייע קולטור-עפאכע.

א טוץ לעדיג געהער נעהמען און פראקלאמירען א נייע אמונה.

א פאר מעשה-שרייבער געהען ארויס און ערקלערען, אז די וועלט האט געלעבט די גאנצע צייט נאריש, ברכה-לבטלה'דיג און אין ווילדע טעות'ן און פון זיי הויבט זיך אן דאס ריכטיגע לעבען.

א פאר גראמען-פלעכטער לאזען ארויס א מאניפעסט, אז אלע דיכטער האבען גע'ברכנ'ט, געקלאונט און געצויגען סטיינגעס פון מויל, און פון זיי הויבט זיך אן די ריכטיגע דיכטונג.

עטליכע לצים נעהמען זיך צונויף און טענה'ן, אז די וועלט, וועלכע איז בעשאפען געווארען צו מאכען גוטע וויצען, האט נאך קיין איין רעכטען וויץ נישט געזאגט, און זיי וועלען איהר די ריכטיגע וויצען אין מויל ארייגלעגען.

און עס געהט נישט אוועק א טאג אונטער דער ליכטיגער זון אין וועלכען עס זאלען נישט געמאכט ווערען עטליכע רעוואלוציעס, עטליכע נייע קולטור-עפאכען, עטליכע נייע גייסטיגע איבערקעהרענישען און אין וועלכען עס זאלען נישט פראקלאמירט ווערען א צעהנדליג נייע אמונות און א טוץ שפאגעל-נייע ריכטונגען אין דער קונסט.

עס געהט אן א פיבערישע געשיכטע-מאכעריי.

יעדער, וואס קען קיין לעבען נישט מאכען, מאכט געשיכטע.

ביי יודען פלעגט אמאל ווערען א מלמד דער, וואס האט צו קיין בעשעפטיגונג אויף דער וועלט נישט געטויגט, איצט נעהמט זיך אזעלכער צו געשיכטע-מאכעריי.

איז מיר א צער אויף דער גרויסער גרייז-גרויער און קלוגער געשיכטע.

מען צופט זי, מען רייסט זי, ווייסע חברה ניקעס לויפען איהר נאך, ווארפען אויף איהר שטייגער, שטעלען איהר אויס א צונג און חוזק'ן, חוזק'ן...

אבער; אויף די עלטערע יאהרען האט מען זי געמאכט פאר אנ'עובר-בטל'ניצע.

זי האט אמאל העלדען צו זיך צוגעטוליעט, זי האט אמאל מיט גרויסע, מיושב'דיגע קעפ געהאט צו טוהן, זי האט אמאל מיט גבורים, מיט ריזען זיך געראנגעלט, זי האט אמאל מיט וועלט עזות'פנים'ער, מיט וועלט-אוואנטוריסטען און מיט וועלט-באנדיטען אונגאנגענעהמליכקייטען געהאט.

איצט האט זי צו טון מיט - ווייסע חברה'ניקעס...

און עס בענקט זיך זעהר נאך א רעכט און אמת'דיג שטיקעל געשיכטע.

עס ווילט זיך זעהר זעהען א שטיקעל גוטע געשיכטע-ארבייט, עפיס א שטיקעל געשיכטע-ארבייט, וואס איז דורכגעטראכט פון א קלארען קאפ און דורכגעפיהרט מיט זיכערע, געזונדע הענד.

עס ווילט זיך זעהר זעהען א פיצעל נייע עפאכע, וואס שטעהט פעסט אויף די פיס.

מיר זעהען דאך עפאכעס, וועלכע לעבען קוים א מעת-לעת, מיר זעהען ערא'ס מפיל'ען וואס קומען אויף דער וועלט און שטארבען באלד, מיר זעהען געשיכטע-פעריאדען, וואס וואקלען זיך ווי שכור'ע, מיר זעהען נייע אמונות, וואס פלאצען ווי זייפען-בלעזלעך.

געשיכטע-מאכעריי איז געווארען א קינדער-שפיל.

מען מאכט נישט קיין געשיכטע נאר מען שפילט זיך אין געשיכטע-מאכעריי.

געשיכטע איז געווארען א שפילכעל פאר ווייסע חברה'ניקעס.

וואלט מען כאטש געקענט אונטערשיידען צווישען שפיל און ערנסטקייט, צווישען שפאס און ערנסט.

ניין, דאס קען מען אויך נישט.

און ביי אונז יודען ווערט נאך אלץ

(ענדע זעה 6-טע זייט).

נײַער פאָלקסבלאַט
20. סעפטעמבער 1926

דאס לאָדזער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
20. סעפטעמבער 1926

20
מאָנטאָג
יב
תשרי תרפ״ז

סעפטעמבער
זון-אויפגאַנג 4.41
זון-אונטערגאַנג 6,32
לענג פון טאָג. 14

לאָדזער סחורות
פאַר דער רומענישער אַרמעע.

(או) די רומענישע דעלעגאַציע וואָס האָט געווײַלט אין לאָדז, האָט געמאַכט בעשטעלונגען פון גרעסערע טראַנספּאָרטען סחורות פאַר דער רומענישער אַרמעע. די דעלעגאַציע איז שוין אַרויסגעפאָהרען קיין בוקאַרעשט.

קרעדיטען
אויף בוי-צוועקען.

(ס) אין רעזולטאַט פון די פילמאָליגע בעמיהונגען מצד דער לאָדזער שטאָטישער מאַכט, איז צו ערוואַרטען, אַז די רעגירונג וועט בעשטימען פאַר לאָדז גרעסערע קרעדיטען אויף בוי-צוועקען.

היינט דער טערמין
פאַר דער תשובה פון די אינדוסטריעלער.

(וו) היינט לויפט אָפּ דער לעצטער טערמין, ווען די טעקסטיל-פאַבריקאַנטען דאַרפען געבען אַ תשובה אויף די אַרויסגעשטעלטע פאָדערונגען פון די אַרבייטער וועגען הוספות. אויף מיטוואָך זענען בעשטימט געוואָרען דעלעגאַטען - פערזאַמלונגען, כדי אָנצוזאָגען אַ שטעלונג אין פאַל פון אַ נעגאַטיווער תשובה.

אַרבייטס - בעגרענצונגען
פאַר פרעמדע.

(א) די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט וועט בקרוב דערהאַלטען פון אַרבייטס-מיניסטעריום אַ פעראָרדנונג וועגען בעשרענקען דאָס בעשעפטיגען פרעמדע אין פּוילען. די דאָזיגע פעראָרדנונג האָט בדעה, כדי צו פערגרינגערען די אַרבייטסלאָזיגקייט, נישט צוצולאָזען דאָס אַריינברענגען קיין פאַך-ספּעציאַליסטען פון אויסלאַנד.

שלום אַש
נעכטען געקומען קיין לאָדז.

(—) נאָכמיטאָג איז געקומען קיין לאָדז פון וואַרשאַ שלום אַש.

געדענקט אין אייערע הונגעריגע ברידער.

אַ ברילליאַנט.
אַנ׳אַלטע מעשה, וואָס בלייבט שטענדיג ניי.

(:) דאָס איז שוין גראָר יאָ מערשטענדליך, אַז שמאָטישע „געבילדעטע און אינטעליגענטע״ מענשען קויפען נאָר אויף דער גאַס „ברילליאַנטען״ און „דיאַמאַנטען״, טאָ פאַרוואָס זאָלען דאָרפס-לייט נישט טאָרען קויפען אַ שטיקעל ברילליאַנט?

איז טאַקע דער גוט - בעזיצער וואַלטשאַק געקומען קיין לאָדז מיט זיין טאָכטער מאַריאַננאַ, כדי צו קויפען איהר אַ פינגערל צום „שלוב״.

צו וואָס - זשע דאַרף ער זוכען אין געשעפטען, אַז ער קען בעקומען אין גאַס.

און — ער האָט געקויפט אויף דער פּעטריקאָווער רוג נאַרוטאָוויטש-גאַס ביי אַנ׳עלעגאַנטען הער אַ גאָלדען פינגער׳ל מיט אַ ברילליאַנטענעם שטיין פאַר 84 זלאָטעס.

שפּעטער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז — דאָס פינגער׳ל איז טאַקע אַ פינגער׳ל, נאָר דאָס גאָלד איז קיין גאָלד נישט און דער ברילליאַנט — קיין ברילליאַנט נישט.

איצט זוכט דער גוט - בעזיצער דעם גאַסען - יובילער.

אַ גרויסע גנבה אין דער וואוינונג פון סענאַטאָר מענדעלסאָן.

(—) נעכטען איז פון דער וואוינונג פון סענאַטאָר מענדעלסאָן (ציגעל-גאַס 49) אויסגעפיהרט געוואָרען אַ דרייסטע גנבה, וועגען דעם פאַל דערוויסען זיי זיך פאָלגענדע פרטים: דעם גאַנצען זומער געפינט זיך סענאַטאָר מענדעלזאָן נישט אין לאָדז, אין זיין וואוינונג זענען געבליבען זיינע אַ קרובה פרל. פראַניע ענגעלמאַן און אַ קעכין. פאַר ראש השנה איז סענאַטאָר מענדעלזאָן געקומען צו פאָהרען פון אויסלאַנד און איז פערפאָהרען צו זיינע קינדער אין רודע-פּאַביאַניץ. אויף די יו״ט-טעג איז אַהין אַרויסגעפאָהרען אויך די קעכין און באַלד נאָך יו״ט איז זי געקומען צוריק. פאַר יו״כ איז די קעכין ווידער אַרויסגעפאָהרען קיין רודי און מיט דעם פרל. ענגעלמאַן האָט גענעכטיגט איהר׳ס אַ בעקאַנטע.

אין דער נאַכט פון שבת אויף זונטאָג האָט די בעקאַנטע פון פרל. ענגעלמאַן נישט געקענט צוליב עפּיס אַ סבה קומען נעכטיגען און פרל. ענגעלמאַן האָט גענעכטיגט אַליין.

אַרום האַלב 3 ביינאַכט האָט דאָס פרל. דערהערט עפּיס אַ גערויש דערויף האָט זי זיך אויפגעכאַפּט און אָנגעצינדען דאָס עלעקטריש - לעמפּעל ביים בעט. אין דער זעלבער מינוט איז צו איהר צוגעשפּרונגען עפּיס אַ יונגערמאַן אָנגעטאָן אין שוואַרצען און אַראָפּגעוואָרפען דאָס לעמפּעל פערשטאָפּט איהר מיט די הענד, אָנגעטאָן אין הענטשקעס, דאָס מויל און אויף יודיש איהר געהייסען שווייגען, דראָהענדיג איהר מיט טויט, אויב זי וועט אויפהויבען אַ טומעל.

באַלד דערויף האָט ער מיט דער קאָלדרע איהר איבערגעדעקט דעם קאָפּ און זיך אַנידערגעשטעלט נעבען בעט, געבענדיג אָנווייזונגען זיינע 2 קאָלעגען, וואָס זיי זאָלען טון. דערווייל האָט מען איבערגעשניטען דעם טעלעפאָן, די עלעקטרישע דראָטען, אין שפּיז איז געווען שטאָק פינסטער.

דער הויפּט פון די גנבים איז צוגעשטאַנען צו איהר, אַז זי זאָל זיי זאָגען וואו ס׳געפינט זיך דאָס געלד, זי האָט זיי געענטפערט אַז זי איז אַ פרעמדע און ווייס נישט. זיי זענען דאַן אַוועקגעגאַנגען זוכען, אויפגעבראָכען די שאַפעס, אַרויסגענומען פון דאָרט די וועש, 2 פּיטע־קראַגענס, אַ קאַסעטקע און וועלכער ס׳איז געווען ביזשוטעריע, אַרויסגעשלעפּט פון אַ ווייטען צימער די נאָך איינגעפּאַקטע קויפערס אין קאַשיק און אָנגעהויבען באַלעבאַטעווען.

פ־ל. ענגעלמאַן איז די גאַנצע צייט געלעגען אינטער דער קאָלדרע און אַלץ געהערט און געבען איהר איז געשטאַנען דער „הויפּט״ פון דער באַנדע

די גנבים האָבען איינגעפּאַקט אין 2 וואַליזעס די אָפּגעקליבענע זאַכען, פערשיידענע וועש און זענען אַוועק, רעדענדיג צווישען זיך, אַז זיי האָבען צייט ביז 6 אין, אַז זיי וועלען נאָך אַמאָל קומען נאָכ׳ן איבערגעלאָזטען זילבער, פוטערס א. אַנד. פאַר׳ן אַוועקגעהן האָבען זיי פונ׳ם וועש צוריסען פאַסען און צוגעבונדען דעם מעדעל די הענט און די פיס אָנזאָגענדיג איהר, אַז זי זאָל זיך נישט דערוועגען צו ריהרען פון אָרט. ווען ס׳איז אַדורך אַ געוויסע צייט האָט דאָס מעדעל אַרויסגעקוקט פון אונטער דער קאָלדרע און דערזעהענדיג אַז קיינער איז נישטאָ, האָט זי זיך אַראָפּגעגליטשט פון בעט, צוגעקייקעלט זיך צו דער טיר פונ׳ם שכן און געמאַכט אַ געשריי די שכנים האָבען זיך צוזאַמענגעלאָפען דורך דער פראָנט טיר, וועלכע איז געווען אָפען, און האָבען איהר אויפגעבינדען די הענט מיט די פיס. מ׳האָט באַלד וועגען דעם מיטגעטיילט דער פאָליציי. אַ שכן איז אויף אַנ׳אויטאָ באַלד אַוועק און מיטגעטיילט וועגען דער גנבה דעם סענאַטאָר מענדעלסאָן אין רודי.

אויפ׳ן אָרט זענען באַלד אָנגעקומען די קאָמיסאַרען ווייער און וועסאָלאָווסקי מיט אַ רייהע אויספאָרשונגס אַגענטען.

ווי ס׳שטעלט זיך אַרויס זענען די גנבים אַריין פון באַלקאָן אין דער סוכה דורכ׳ן פענסטער. פון דער סוכה זענען זיי דורך אַנ׳אַרויסגענומענער שויב אַריין אין דער קיך און דאָרט אָנגעהויבען באַלעבאַטעווען.

ווי מ׳גיט איבער האָט אַ הינער דאָק פאַר פאַרבייפאָהרענדיג אַרום 4 אַ זייגער פאַרטאָג געזעהען שטעהען ביים הויף אויף ציגעל-גאַס 49 א פערזאָן אין אַ פאָליציייאישען אוניפאָרם.

די אויספאָרשונג ווערט געפיהרט.

ווי מ׳גיט-איבער פאַסירען אויפ׳ן הויף אָפטע קלענערע גנבות. מיט 5 יאָהר צוריק האָט מען פון דער זעלבער וואוינונג פון סענאַטאָר מענדעלסאָן אַרויסגעצויגען אַ גאַנצען לאַגער פון מאַנופאַקטור. די גנבה איז דאַן אויסגעפיהרט געוואָרען דורכ׳ן פראָנט-באַלקאָן און איז נישט ענטדעקט-געוואָרען.

נקמה פון אַנ׳אָבגעזאָגטע כלה.

אַגניעשקאַ רוטשינסקאַ אַ מיידעל קרוב ארבעים. האָט געהאַט אַ גרויסע דאגה, ווי אַזוי חתונה צו האָבען. זי האָט לאַנג געזוכט ביז זי האָט געפונען אַ „פריינד״ אין דער פּערזאָן פון פראַנטישעק שעליגאַ.

שעליגאַ׳ן איז נישט געגאַנגען אַזוי ווייט וועגען זיין 40 יעהריגער כלה, ווי וועגען דער וואוינונג און וועגען די עטליכע הונדערט גילדען וואָס זי האָט געהאַט. די ערשטע צייט איז אַלץ געווען גוט, ביז פראַנטישעק׳ן איז די ליבע מיאוס געוואָרען און ער האָט אָנגעהויבען צו זוכען „אַנשלוסען״ מיט אַנדערע פרויען.

נעכטען בעת רוטשינסקאַ האָט בעמערקט איהר חתן אין דער געזעלשאַפט פון אַ פרעמדער פרוי האָט זי איהם בעגאָסען דאָס פנים מיט וואַלץ-וויטריאָל. שעליגאַ איז אָבגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל און רוטשינסקאַ אין טורמע.

א פאטער דערהרג׳עט זיין 7 יעהריג יונגעלע.
דאס יונגעלע געפינעט זײַן פאטער שכור אין א שענק.

(:) „נעהם זיך א גוי אין שענקעל אריין״... אזוי זינגט מען דאָס אינ׳ם פאָלקס-לידעל. אָבער אזא מעשה, וואָס האָט זיך געענדיגט מיט׳ן טויט פון א 7-יעהריג יונגעלע, האָט זיך אָפּגעשפּילט אויף בושעזשינער 33.

דער טעקסטיל - ארבייטער וויקטאָר סטעלמאַך (בושעזשינער 33), האָט אָפּגענומען אין פאבריק די וואָכען-פּאַנסיע און, ווי געוועהנליך, אנשטאָט אַ היים, — איז ער אוועק אויף א „פּוסה״, כדי צו פערטרייבען אַ ביסעל די מורה-שחורה.

ארום 11 ביינאכט, ווען סטעלמאַכ׳ס ווייב האָט געזעהן, אז איהר מאַן איז נאָך אַלץ נישטאָ, האָט זי אוועקגעשיקט איהר 7-יעהריגען יאַנעק, ער זאָל געהן אויפזוכען דעם „טאַטולעק״ אין א שענק.

יאנעק איז געגאנגען און געטראָפען דעם טאַטע טויט-שיכור. איז געגאנגען דער טאַטע און יאנעק׳ן געגעבען אַ שטיקעל „קאָלבאַס״ און געהייסען אהיימגעהן. ווען יאַנעק האָט אָבער געשריגען, אז די מאַמע וויינט, פאַרוואָס דער טאַטע פערטרינקט דאָס געלד, אנשטאָט צו קויפען ברויט און א פאר שיכלעך, — האָט דער שיכור׳ער טאטע דעם 7 יעהריגען זוהן געגעבען אזא שטויס, אז ער איז אומגעפאַלען אויף דער שטיינערנער פאָדלאָגע און זיך בעגאָסען מיט בלוט.

אין 3 טעג ארום איז יאַנעק געשטאָרבען. די פּראָקוראטור פערנעהמט זיך מיט דעם ענין.

„יאָ כלה, נישט כלה — פאַסאַזשירען טאָר מען נישט שלאָגען״.
א מעשה מיט א דראָשקאַזש, זײַן כלה און „א לינקע״ ליבע.

(ל) דער דראָשקאַזש לעוואַנדאָווסקי האָט זיך מיט עטליכע חדשים צוריק בעקענט מיט אַ געוויסער זאָפיאַ לעדאָק און נאָך אַ געוויסער צייט פערברענגען מיט איהר, האָט ער בעשלאָסען מיט איהר חתונה צו האָבען.

עטליכע טאָג פאַר דער חתונה איז זיך אַזוי דער דראָשקאַזש געשטאַנען פאַר דער „טעאַטראַלקע״ אַרום 3 ביינאַכט און געוואַרט אויף געסט.

געוועזן איז דאַן אַ קיהלע אָבער רעגענדיגע נאַכט. אין דער „טעאַטראַלקע״ איז געווען לעבעדיג און לוסטיג. די מוזיק האָט געשפּילט און פּאָרלעך האָבען געטאַנצט.

פּלוצלינג איז אַרויס אַ פּאָרל, אַריין אין דער דראָשקע און געהייסען פאָהרען אויף זאַווישאַ-גאַס.

דער דראָשקאַזש האָט אָבער בעמערקט, אַז אין דער געזעלשאַפט פון דעם אויסגעפּוצטען יונגענמאַן געפינט זיך נישט קיין אַנדערע, ווי — זיין, דעם דראָשקאַזש׳ס כלה.

דער פּיפיגער בייטש-מייסטער האָט זיך גאָר נישט ווילענדיג געמאַכט און — געפאָהרען אויף נאַוואָמיעסקאַ און אַריין אין פּולנאָצנע. דאָרט האָט ער אין דער פינסטער גענומען דערלאַנגען זיינע פּאַסאַזשירען מיט דער בייטש איבער די קעפּ אחת ואחת ..

ס׳איז ענטשטאַנען אַ טומעל. ס׳איז אָנגעקומען אַ פּאָליציאַנט און צונויפגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

עהרענבכשען האָט די פראַגע בעטראַכט דאָס פרידענס-געריכט און בעשטראָפט דעם דראָשקאַזש מיט 7 טעג אַרעסט און 50 זלאָטעס שטראָף.

דערביי האָט דער ריכטער געזאָגט:

— יאָ כלה, נישט כלה; פּאַסאַזשירען טאָר מען נישט שלאָגען!

———

כעתר
CERES

שפּייזעפעטס ווערט אונטער
שטרענגער ריטו-
עלער אויפזיכט
פון ה׳ רבי פרענקעל (סקאַווינאַ) אויסגעאַרבייט און קען מיט אַ רוהיג געוויסען אַלע פרום-רעליגיעזע רעקאָמענדירט ווערען.

CERES שפּייזעפעטס שאַצט זיך אַ דאַנק זיין ערשטקלאַסיגע קוואַליטעט אַ גרויסע בעליבטהייט ביי אַלע הויז-פרויען.

ביים איינקויף פערלאַנגט נאָר CERES אין נאַכגעמאַכטע וואַרף צוריק
SATURNIA S. A. Warszwa

יום-כפור
רעווידירט יונגע-לייט ביים דאַוונען, - געשטאַרבען ביי כ״ נדרי.

(—) אויף גדאַנסקאַ 4 האָט געוואוינט דער שניידער לויטער.

נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ער איז לעצטענס געווען קראַנק און געליטען אויפ׳ן האַרץ, איז ער ערב יום-כפור, אַוועק צו כל-נדרי.

אין מיטען דאַוונען איז איהם נישט גוט-געוואָרען און ער האָט בעקומען אַ האַרץ שלאַג.

די אָנגעקומענע פּאָגאָטאָוויע האָט שוין געטראָפען אַ טויטען קערפּער.

אַ דאַנק דער בעמיהונג פון „חסד-של-אמת״ האָט מען דעם מת נישט געפּאַלמעסט און ער איז געקומען צו קבר-ישראל.

(—) יום-כפור אין מיטען מוסף איז אין מנין פון י. זאַקס אויף פּיעטריקאָווער 6 געקומען אַ געהיים אַגענט אין בעגלייטונג פון 4 פּאָליציאַנטען און לעגיטימירט אַלע אַנוועזענדע יונגע-לייט ביים דאַוונען, די רעוויזיע האָט געדויערט אַ לענגערע צייט, קיינער איז נישט פערהאַלטען געוואָרען.

פלייש בעאַרבייטונג - פעראיין.

(—) דער פלייש-בעאַרבייטונגס-בראַנזשע-פעראיין האָט בעשלאָסען צו עפענען אַנ׳אָפּטיילונג פון פעראיין אין אין כאָיני. עס ווערען שוין געמאַכט אַלע פאַרבערייטונגען און אינגיכען וועט פאָרקומען די ערעפענונג פון דער אָפּטיילונג.

שטיצט אונטער די סוכות-אַקציע פון „תומכי אורחים״.

פון געריכט.

פער׳משפט אַ אַקושערקע.

(ג) דאָס לאָדזער פרידענס-געריכט האָט בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען דער אַקושערקע יוזעפאַ ס., וועלכע איז געווען בעשולדיגט, אַז זי האָט אַזוי נישט-געלונגען אָפּגענומען אַ קינד ביי דער פרוי סט. (פּיעטריקאָווער 212), אַז די פרוי איז געשטאָרבען. צום גליק איז אָבער דאָס קינד געבליבען לעבען.

דאָס געריכט האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער טויט פון פרוי סט. איז געווען אַ רעזולטאַט פון דער אַקושערקעס אונפעהיגקייט, און פער׳משפט די אַקושערקע אויף 6 וואָכען אַרעסט.

געפּלאַנטערטער שאָסעע אַרום לאָדז.

פּראָיעקט פון ד״ר סקאַלסקי.

(ס) דער לייטער פון דער געזונד־היימס־אָפּטיילונג ביי דער וואָיעוואָדזשטווע, ד״ר סקאַלסקי, האָט זיך געווענדעט צום לאָדזער מאַגיסטראַט מיט אַן אויספיהרליכען מעמאָריאַל וועגען אויסבויען אַרום לאָדז אַ גרויסען געפּלאַנטערטען שאָסעע, לויט׳ן מוסטער פון די קראָקאָווער פּלאַנטען.

דער שאָסעע זאָל לויט דעם פּראָיעקט זיך ציהען אויף אַ שטח פון 40 קילאָמעטער און זאָל פאַראייניגען אַלע פאָרשטעט אַרום לאָדז.

יעדע גאַס, וועלכע געפינט זיך אין די עקען שטאָט, זאָל אַזוי־אַרום אַריינפאַלען אין דעם שאָסעע.

דער דאָזיקער פּראָיעקט ווערט שטאַרק געשטיצט דורך די ספּאָרט־גרופּען פון גאַנץ פּוילען, וועלכע האָבען ביז איצט נישט געקאָנט איינאָרדנען קיין גרעסערע פערד־ אָדער ציקליסטען־געיעגען אַרום לאָדז.

אויך די מאַסגעבענדע רעגירונגס־קרייזען זענען פאַר דעם פּראָיעקט, און זאָגען אַפילו צו געלד־מיטלען אויף צו קענען שוין אין דער נאָהנטער צייט אָנהויבען די דאָזיגע וויכטיגע אַרבייטען, ביי וועלכע ס׳וועלען — וואָס איז בעזונדערס וויכטיג — בעשעפטיגט ווערען עטליכע טויזענד אַרבייטסלאָזע.

זי האָט דערשטיקט איהר אומגעזעצליך קינד.

די פערברעכערישע מוטער איז ארעסטירט געוואָרען.

(בּף) אין דאָרף מיעשין, הינטער פּיעטריקאָוו, וואוינט אַן אָרימע פאַמיליע הילאַנאָווסקי. די עלטערן האָבען נישט געקענט אויסהאַלטען זייער 22 יעהריגע טאָכטער מאַריאַנאַ און זי געמוזט אַוועקשיקען אויף אַרבייט קיין דייטשלאַנד. מאַריאַנאַ האָט זיך דאָרט בעקענט מיט אַ געוויסען קירשער, וועלכער האָט צוגעזאָגט חתונה־צו־האָבען מיט איהר און זי פערפיהרט. נאָכדעם איז ער נעלם געוואָרען. מאַריאַנאַ האָט דערפיהלט, אַז זי ווערט אַ מוטער און איז מיט אַ ציבּרוכען הארץ אַהיימגעפאָהרען. די אָרימע עלטער׳ן האָבען מיטגעפיהלט מיט דעם אומגליק און אריינגענומען די טאָכטער אין שטוב, וואו זי האָט געבוירען אַ זוהן, פון דאָמאָלס אָן האָט זיך פאַר מאַריאַנאַ׳ן אָנגעהויבען אַ שווער לעבען, קיין אַרבייט האָט זי נישט געהאַט און די פּויערים און פּויערטעס פון דאָרף האָבען אויף איהר געטייטעלט מיט די פינגער. מיט איינמאָל איז מאַריאַנאַ׳ס קינד געשטאָרבען, מ׳האָט אָנגעהויבען פערשידען צו רעדען, ס׳האָט זיך אויך אַריינגעמישט פּאָליציי, וועלכע האָט אָנגעהויבען נאָכצופאָרשען וועגען דער סיבּה פון דעם קינד׳ס טויט. ס׳האָט זיך מאַקי אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס קינד איז דערשטיקט געוואָרען. מאַריאַנאַ, וועלכע מ׳האָט חושד געווען אין דערשטיקען איהר קינד איז דערווייל נעלם געוואָרען. עהערגעכטען האָט מען זי אָבער געכאַפּט אויפ׳ן באַלוטער מאַרק. ווען די פּאָליציי האָט זי געוואָלט אַרעסטירען האָט מאַריאַנאַ געפּרובּט זיך צו נעהמען דאָס לעבען דורך אויסטרינקען סם. מ׳האָט אָבער דערצו נישט דערלאָזען און זי אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט.

ערשט 2 חדשים נאָך דער חתונה און דאָס ווייבעל איז שוין ענטלאָפען.

קיין וואונדער איז נישט, ווייל דער מאַן האָט אַ ״כאַכאַנקע״ און פערשוועדעט דעם נדן.

(מ) אויף שפּילקע 41 (אין נייערס דאַיאָן) האָט זיך געטון חושך: פון דער וואוינונג, אין וועלכער ס׳האָט געוואוינט דאָס יונגע פּאָר־פּאָלק ווישעלסקי האָבען זיך געהערט געוואַלדיען געמישט מיט קללות און אַלע שכנים האָבען געקוקט דורך די פענסטער אויפ׳ן בייזען וואונדער.

וואָס איז דאָרט געשעהן?

דער בּוכהאַלטער ווישעלסקי האָט מיט 2 חדשים צוריק חתונה־געהאַט מיט אַ טאָכטער פון אַ גוט־בעזיצער נעבען בזשעזשין און אָנגעהויבען פיהרען אַ נייעם לעבּעס־שטייגער, גאָרנישט ווי אין די ״קאָוואַלערסקע״ צייטען...

ער האָט אָבער נישט אויסגעהאַלטען אַלץ אָפטער פלעגט ער פערשוואונדען פון שטוב און פערבריינגען אין דער געזעלשאַפט פון זיינע אַלטע פריינד און פריינדינס.

דאָס יונגע ווייבעל האָט אָנגעהויבען ״נאָכשפּיאָנירען״ איהר מאַן און זיך דערוואוסט, אַז ער האָט אַ געליבטע, מיט וועלכער ער פערברענגט גאַנצע טעג און נעכט און גיט אויף איהר אויס דאָס גאַנצע געלד, וואָס ער האָט בע־קומען אין נדן, כּדי צו קויפען מעבעל.

האָט דאָס יונגע ווייבעל בעשלאָסען צו מאַכען אַ סוף צו דעם עסק, און, איינמאָל ווען איהר מאַן איז, ווי שטענדיג, נישט אַ היימגעקומען, האָט זי פּערפּאַקט איהרע זאַכען און זיך גע־ברייט אָוועקצופאָהרען צוריק צו איהרע עלטערן.

דערווייל איז אָנגעקומען דער מאַן און — ס׳האָט זיך געמאַכט אַ געראַנגעל. נעבענדיגט האָט זיך דערווייל דערמיט, וואָס די פרוי האָט איבערגעלאָזט די זאַכען און דאָך אַוועק.

״מאַנטע קאַרלאַ״

אויפ׳ן באַלוטער מאַרק.

(:) ווער קען זיי נישט, די קאָרטען־שפּילער פון גרינעב־מאַרק און באַלוטער פּלאַץ?

זייער גאַנצער ״אינווענטאַר״ איז: אַ גרין־טישעלע, עטליכע טאָליעס דורכגעפעצטע קאָרטען און — אַ קופּקעלע 5 ער זלאָטעס, כּדי צו ווייזען, אַז די ״באַנק״ איז רייך און צאָהלט יעדען געווינענעם ״קאָן״.

איז זיך אַזוי געשטאַנען אויפ׳ן באַלוטער פּלאַץ וואָיטשעך קאָטאַרבאַ, אַן איינגענומער פון אַזאַ בעוועגליכען ״מאַנטע־קאַרלאָ״, און געזוכט ״קונדען״.

דערווייל האָט זיך דערנעהנטערט אַ פּאָליציאַנט און געוואָלט מאַכען אַ פּראָטאָקאָל.

וואָיטשעך ק. האָט אָבער אַלץ געלאָזט שטעהן און זיך בעלאָזט אַנטלויפען אין דער ריכטונג צו זאַווישאַ־גאַס.

האָט דער פּאָליציאַנט קודם־כל קאָנפיסקירט דעם ״מאַנטע קאַרלאָ״ און שפּעטער זיך געלאָזט נאָכיאָגען דעם חברה־מאַן.

דאָס מאָל האָט געוואונען די ״פּאַרטיע״ דער פּאָליציאַנט און — קאָטאַרבאַ איז אַריינגעפאַלען אין קאָמיסאַריאַט.

קאָנצערט־סעזאָן

הויבט זיך אָן אין לאָדז.

דינסטאָג, 4 נאָכמיטאָג, קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע־זאַל דער פייערליכער אָנהויב פונ׳ם קאָנצערט־סעזאָן אין לאָדז.

אויף דעם דאָזיגען קאָנצערט וועלען אַרויסטרעטען אַזעלכע בעריהמטע אַרטיסטען, ווי: אד״ם דידור, וועלכער איז גאָר וואָס געקומען פון זיין טריומף־רייזע איבּער אַמעריקא; זיין טאָכטער אָלגאַ דידור און דער בעריהמטער אָפּערן־זינגער סט. גרושטשינסקי.

בכלל ווערט פאָרויסגעזעהען, ווען דער היי־יאָהריגער קאָנצערט־סעזאָן אונטער דירעקציע פון ה׳ אַלפרעד שטריך זיין אַן איבערראשונג פאַר די ליבהאָבער פון מוזיק געזאַנג און שעה־נער קונסט.

די פאָהרט

קיין זאַכאָפּאַנע און אין דער היים בּצ׳גנב׳עט מען זי.

א מעשה מיט א בעקאַנטען און זיינע געסט.

(:) מיט איניגע וואָכען צוריק איז די רייכע אלמנה, פרוי מ. שפּריך אוועק־געפאָהרען זיך אַ ביסעל ערהאָלען קיין זאַקאָפּאַנע. כּדי אָבער צו פערזיכערן די וואוינונג אויף לאַנטשנע 49, אַז ס׳זאָל חלילה נישט פאָרקומען קיין גנבה. האָט זי געבעטען איהר בעקאַנטען ה. ר., ער זאָל מסכּים־זיין צו נעהמען די שליסלען פון דער וואוינונג און פון צייט־צו־צייט אַ קוק־טון אין דער וואוינונג.

ה. ר. האָט נישט אָפּגעזאָגט און געוואָרען דער גאַנצער בעל־הבית אין פרוי שפּריך׳ס וואוינונג: ער האָט דאָרט איינגעאָרדענט ״שמחה׳לעך״, פאַר־בעטען בעקאַנטע פון ביידע געשלעכ־טער און זיך געפיהלט גאָר־געהויבען.

איז אָבער פרוי ש. פּאָרינע וואָך צוריקגעקומען קיין לאָדז און בעמערקט, אַז אין שטוב פעהלען איהר פערשידענע זאַכען, בעזונדערס קישענס און זיידענע קאָלדרעס פון די בעטען.

פרוי ש. האָט וועגען דעם מיט־געטיילט דער פּאָליציי, און דערביי ערקלעהרט, אַז דעם ה׳ ה. ר. האַלט זי פאַר אַן אָרענטליכען מענש, איהם איז זי, הייסט עס, נישט חושד, נאָר געג׳גנב׳עט האָבען פּשוט די ״געסט״, וועלכע ה׳ ה. ר. האָט פערבעטען אין דער וואוינונג.

די פּאָליציי האָט צונויפגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

!כּל הקודם זכה!

נמצא אצלי למכירה

אתרוגים

טובחרים, לולבים והדסים

משולשים במקח השוה, בחנותי ברחוב

אגראַדאָווא 2

940

אנגעלעהרטער גאַסט אין לאָדז

דער באַנקעט לכּבוד פּראָפ. דאַווידזאָהן.

נעכטען האָט אין לאָדז געווילט דער גרויסער יודישער געלערנטער, פּראָפ. פון ניו־יאָרקער אוניווערזיטעט ישראל דאַווידזאָן. פּראָפ. דאַווידזאָהן האָט לויט דער איינלאַדונג פון ירושלים צו אוניווערזיטעט אין מיט דער הסכּמה פון ניו־יאָרקער אוניווערזיטעט געווילט אין ירושלים, וואו ער האָט פערבראַכט נאָ איבער אַ האַלב יאָהר און האָט געלייענט אַ ציקל פאָרלעזונגען פאַר די סטודענטען און פאַר די פרייע צוהערער. פּראָפ. דאַווידסאָן, איינער פון די יודישע גדולי הדור, איז איינער פון די גרעסטע קענער פון מיטעל־אַלטערליכע פּאָעזיע און ליטעראַטור נישט נאָר אין דער יודישער וועלט, נאָר איז אויך שטאַרק בעריהמט אין דער אַלגעמיינער וויסענשאַפטליכער וועלט. ער איז געבוירען געוואָרען אין גראָדנאָ, וואו ער האָט נאָך איצט פערוואַנדטע, צו וועלכע ער מאַכט צו־בעזוך אויף אַ קורצע צייט אויף זיין צוריק רייזע: היים קיין ניו־יאָרק.

אויפ׳ן וועג פון ירושלים האָט זיך פּראָפ. דאַווידסאָן אָפּגעשטעלט אין די אייראָפּעאישע אוניווערזיטעט שטעט. אַ בעזונדערע שעהנעם קבלת פּנים האָט ער בעקומען אין וואַטיקאַן מיט אַ פּאָר טאָג צוריק האָט ער אויך געהאַט אַ זעהר שעהנע אויפנאַהמע אין ברעסלוי.

נעכטען איז לכּבוד דעם חשוב׳ן גאַסט אין דער פּריוואַט־וואוינונג פון הרב ד״ר שמחה טרייסטמאַן איינגעאָרדענט געוואָרען אַ באַנקעט. וואו ס׳זענען אָנוועזענד געווען די פני פון לאָדזער שטאָט.

נאָכדעם, ווי הרב טרייסטמאַן בעגריסט דעם גאַסט האָט ד״ר ירמיהו פרענקעל אַ לענגערע רעדע אין וועלכער ער כאַראַקטעריזירט דעם פּראָפ. דאַווידסאָן.

ער איז איינער פון די 3 גרויסע געלעהרטע אין זייער געביט, וועלכע מיר האָבען בכלל פערמאָגט: דאַווידסאָן, בראָד און ד״ר שמחוני. איינער פון זיי ד״ר שמחוני איז שוין מעהר נישטאָ צווישען אונז.

נאָכדעם האָט דאָס וואָרט בעקומען דער גאַסט. ער דערצעהלט זיינע איינ־דרוקען פון דער א״י אוניווערזיטעט און וועגען די סטודענטען און פרייע צוהערער.

פּראָפ. דאַווידסאָן דערצעהלט, אַז צווישען די סטודענטען און פרייע צוהערער חלוצים, בעאַמטע, פּשוט׳ע אַרבייטער זעבען דאָ זעהר פיל אינטערעסאַנטע פּערזאָנען. ס׳זענען דאָ פיל, וואָס זענען געקומען פון אייראָפּעאישע און אַמעריקאַנישע אוניווערזיטעטען, כּדי זיך אין א״י צו ספּעציאַליזירען. צווישען די סטודענטען זענען שוין דאָ פיל יונגע סעדייסטענדע געלערנטע.

נאָך דער רעדע פון פּראָפ. דאַווידזאָן האָט זיך ענטוויקעלט אַ לעבהאַפטער שמועס, אין וועלכען ס׳האָבען זיך בעטייליגט ד״ר שמחה טרייסטמאַן, ד״ר זילבערשטראַם, ד״ר פרענקעל, א. אַנד. אין אַ פרעהליכער שטימונג ביי אַ גלעזעל כּוס־ווין האָט זיך דער אינטערעסאַנטער שמועס פערצויגען ביז שפּעט אין דער נאַכט.

אימפּונגס־סטאַציע געגען שקאַרלאַטין

פון דער געזעלשאַפט ״טאָז״.

היינט ווערען ערעפענט דורך דער געזעלשאַפט ״טאָז״ 2 אימפּונגס סטאַציעס געגען שקאַרלאַטין: איינע אין לאָקאַל פון ״טאָז״, אנדזשעיא 1, טעטיג יעדען טאָג פון 3 — 4 נאָכמיטאָג, אין די צווייטע — אין לאָקאַל פון פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאל, טעטיג יעדען טאָג פון 9 — 10 פריה.

א חוץ דעם ווערען אדורכגעפיהרט אימפּונגען דירעקט אין די יתומים־הייזער.

גרויסע סוכות־אַקציע פון תומכי־אורחים.

אונטערשטיצונג אין פּראָדוקטען, געלד און סוכות־קוך.

פון תומכי אורחים בעט מען אונז מיטצוטיילען, אַז אויף סוכות ווערט איינגעאָרדענט אין בערלינער זאַל, זאַכאָדניאַ 26 אַ אומזיסטע קיך, וואו עס וועלען ווערען אַרויסגעגעבען ערשט־קלאַסיגע מאָלצייטען פון ווין, חלה ברויט, פיש, זופּ, פליש, קאָמפּאָט. עס ווערט אויך צו דעם צוועק אויפגע־שטעלט אַ ספּעציעלע סוכּה. די שפּייז־צעטלען ווערען איבערגעגעבען די גבאים פון די שטיבלעך צום צוטיילען. אויסער דעם פערטיילט אויך תומכי אורחים פאַר איניגע הונדערט פעריזן געלד־אונטערשטיצונגען.

ספּאָרט.

״מכּבּי״ (וואַרשאָ) — ״הכּח״ (לאָדז)

1:3 (1:2) לטובת ״מכּבּי״.

״ל. ק. ס.״ — ״ל. ט. ס. ג.״ 0:7 (0:2)

לטובה ״ל.ק.ס.״

לאָדז—קראָקאָ 5:3 (2:2) לטובת קראָקאָ

״הכּח״ — ״קדימה״ 1:1 0:1.

מעלדונג.

באַר־כאָכבא־שולע ציגעלגאַס 26 ס׳ווערען נאָך אָנגענומען שילער אין דער אָנפאַנגס־קלאַס אין עלטער פון 6—7 יאָהר.

שפּענדעט פאַר ״תומכי אורחים״.

עלעקטרישע בעלייכטונג אין 5 טאָג!

ווער עס וויל האָבען עלעקטרישע בעלייכטונג שנעל און גוטע בעדינגונגען, אויף וועקסלען, אָדער קליינע ראַטעס, זאָל זיך ווענדען אין

ZAKŁAD ELEKTROTECHNICZNY

Piotrkowska 44 (אין הויף)

בעמערקונג: עס ווערען אויסגעפיהרט רעפּאַראַטורען צו יעדער צייט.

912

צו די עלטערן פון קינדער, וועלכע בעזוכען פאָלקס־שולען.

די פערוואַלטונג ״תורה ודרך ארץ״ עפענט נאָכמיטאָג־שעורים פון לשון קודש, דהיינו: עברי חומש, וביאים, משנה גמרא און העברעאיש אונטער דער לייטונג פון הרב גוטקובסקי אין לאָקאַל פון גימנאַזיום ״בית אלפא״, צעגעלניאַנא 60.

איינשרייבונגען פון די שילער נעמט מען אָן די קאַנצעלאַריע פון דער גימנאַזיום טעגליך פון 5—7 אָוונד.— לטובת די אונבעמיטעלטע איז דער פּרייז פון שכר־למוד נור 4 זל. אַ חודש.

1401

Dr. med. Ludwik Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna)

Telefon 44-10 1000

ספּעציאַליסט פאַר נערען, בלאָזען און האַרן־קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונד.

דאַמען און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.

פרייזען ביליגע! בעראַטונג אָהן געצאָהלט

אַספּיראַנט באַכראַך האָט פאַבריצירט פאַלש געלד.

וויטערדיגע רעוועלאַציעס פון „גלאָס פּראַוודי" וועגען די מיסברויכען פון דער וואַרשאָווער פּאָליציי.

„גלאָס פּראַוודי" וועלכער האָט מיט איניגע טעג צוריק שוין געהאַט אויפגעהערט די רעוועלאַציעס וועגען דעם וואַרשאָווער אויספאָרשונגס-אַמט איז נעכטען אַרויס מיט נייע באָמבעס, און זאָגט צו נישט פריהער אויפצוהערען ביז די צענטראַל-מאַכט וועט נישט אונטערנעהמען וועגען דעם קיין ענערגישע אויספאָרשונג.

דער „גלאָס פּראַוודי" שרייבט: נאָכדעם ווי מיר האָבען איבערגעגעבען די פּרטים וועגען מיסברויכען אין אויספאָרשונגס-אַמט, קומט איצט אַ נייע שרעקליכע זאַך. דאָס איז די ידיעה וועגען אַנטייל פון אַספּיראַנט באַכראַך אין פאַבריצירען פאַלש געלד שוין באַנק לאַנג איז וועגען דעם אָרומגעגאַנגען קלאַנגען אין וואַרשאָ, וועלכע האָבען זיך נאָך בעשטעטיגט צוליב דעם, וואָס באַכראַך אַלס לייטער פון דער בריגאַדע צו קעמפען געגען פעלשער, האָט ענטדעקט פערשידענע פאַבריקען פון פאַלש געלד אָבער קיינמאָל נישט ענטדעקט די געלד-פעלשער. איצט איז דאָ אַ דאָקומענט וועלכער בעשטעטיגט דעם אַנטייל פון באַכראַכ'ן אין געלד-פעלשעריי.

דער פּוילישער געזאַנדטער אין ווין, ראַמער, האָט איבערגעשיקט דעם 6. ד. ח. דעם פּוילישען אויסערן-מיניסטעריום אין וואַרשאָ אַ בריף, אין וועלכען ער ווייזט אָן, אז באַכראַך צוזאַמען מיט נאָך אַ העכערן מלוכה בעאַמטען אין קאַטאָוויץ נעהמען אַנטייל אין פעלשען געלד. די דאָזיגע ידיעות האָט דער געזאַנדטער בעקומען פון דער עסטרייכישער פּאָליציי, וועלכע וויל זיך אונטערנעהמען צוזשטעלען וועגען דעם געגוגענדען מאַטעריאַל. דער געזאַנדטער בעמערקט אויך, אז ער האָט נאָך וועגען דעמזעלבען ענין צוגעשיקט אַ בריף אין וואַרשאָווער אויסערן-מיניסטעריום דעם 30-טען מאי 1925. דער „גלאָס-פּראַוודי" פרעגט דעריבער: וואָס איז געוואָרען מיט דעם דערמאָהנטען בריף פון יאָהר 1925? דער דאָזיגער בריף איז, ווי מיר ווייסען, איבערגעשיקט געוואָרען אין דער הויפּט-קאָמאַנדאַ פון דער מלוכה-פּאָליציי.

און איצט איז געשעהען דאָס זעלבע, דער איצטיגער בריף פון פּוילישען געזאַנדטען אין ווין איז ווידער איבערגעשיקט געוואָרען אין דער פּאָליציי-קאָמענדע. מיר פרעגען דעריבער דעם אינערן-מיניסטער, יוסטיץ-מיניסטער, און בעזונדערס דעם ענערגישען ה' פּראָקוראָר רודניצקי, צי זיי ווייסען וועגען די אַלע פאַקטען און אויב נישט מיט וואָס קען מען פערטייטשען אַז דער דאָזיגער דאָקומענט, וועלכער האָט אַזאַ גרויסע בעדייטונג פאַר דעם ענין איז נאָך נישט איבערגעשיקט געוואָרען צום פּראָקוראָר מיכאַלאָווסקי, וועלכער פיהרט די אויספאָרשונג וועגען די מיסברויכען אין אויספאָרשונגס-אַמט.

דער פּראָקוראָר מיכאַלאָווסקי האָט ערקלעהרט, אַז די עדות, וואָס וועלען ברענגען פערשידענע ידיעות וועגען די מיסברויכען אין וואַרשעווער אויספאָרשונגס-אַמט האָבען נישט מורא צו האָבען פאַר קיין שום יורידישע קאָנסעקווענצען.

אַ פּאָר ווערטער וועגען אינטערווענצן ביי דער מאַכט.

(אַ בריף אין רעדאַקציע).

ג. ה' רעדאַקציע!

די אינטערווענצען ביי די אַמטען וועגען אומגערעכטיגקייטען געהערען נישט צו דער קאַטעגאָריע פון העלדעןטאַטען, נאָר זענען אַ חוב פון די כלל-טוער. צוליב דעם דאָזיגען גרונד האַלט איך נישט פאַר נויטיג מודיע צו זיין דער פּרעסע וועגען עהנליכע פעלען.

מיט איבעראַשונג האָב איך הייגט בעלייענט אין די היגע יודישע צייטונגען וועגען די יודישע סאָלדאַטען פון 28 פּולק, וועלכע מ'האָט ערב יו"ט אַוועקגעשיקט אויף די וואַכען. אויב די זאַך ווערט בעטראַכט פאַר אַ כבוד, דאַן גלויב איך, אַז דער אַנשפּרוך אויפ'ן דאָזיגען כבוד געהערט צו מיר. כ'האַלט פאַר נויטיג אויפצוקלערען דעם פאַל.

פרייטאָג צווישען 2 און 3 האָט מען מיר געמעלדעט, אַז די יודישע סאָלדאַטען פון 28 פּולק זענען נישט בעפרייט געוואָרען אויף יו"ב און מ'האָט זיי אַוועקגעשיקט אויף די וואַכען. אויף מיין טעלעפאָנישער אָנפראַגע, האָט מיר דער אַדיוטאַנט פון פּולק געענטפערט, אַז זיי האָבען צו שפּעט בעקומען דעם בעפעהל וועגען בעפרייען די יודען, אַז וועגען דעם ענין האָט זיך שוין בעוועגדעט דער רב פיינער און אַז איצט קען ער שוין מעהר גאָר נישט טון.

דערויף האָב איך זיך געווענדעט אין דער שטאָט קאָמאַנדע, וואו ס'איז שוין קיינער נישט געווען. אויף מיין אָנפראַגע אין ד. אָ. ק. האָב איך בעקומען די תשובה, אַז דער שעף פון שטאַב וואוינט אין זעלבען הויז, האָב איך געבעטען מ'זאָל איהם מעלדען, אַז כ'וויל מיט איהם רעדען. ער האָט מיר געלאָזט ענטפערן, אַז ער איז נישט געזונד און ליגט אין בעט און געבעטען ערקלערען איהם דורכ'ן דיזשורנעם וועגען וואָס ס'האַנדעלט זיך.

נאָכדעם האָב איך טעלעפאָנירט אין דער פּריוואַט-וואוינונג פון גענעראַל מאַלאַכאָווסקי, וועלכער האָט מיר ערקלערט אז ער ווייס גאָרנישט פון דער גאַנצער זאַך און האָט מיר צוגעזאָגט, אַז ער וועט באַלד פעראָרדנען מ'זאָל די יודישע סאָלדאַטען בעפרייען.

יו"ט האַלב 9 פריה האָט מיר דער שעף פון שטאַב טעלעפאָנירט, אַז די זאַך איז ערלעדיגט אין אָרדנונג.

ס'איז זעהר מעגליך, אַז אויך ה' מינצבערג האָט אינטערווענירט וועגען דעם ענין, אָבער פון דער גאַנצער שילדערונג איז צו זעהען, אַז פאַר מיר האָט אַ חוץ דעם רב פיינער קיינער מיט די בעטרעפענדע מאַסגעבענדע מיליטערישע פאַקטאָרען נישט פערהאַנדעלט. פון דער בעשרייבונג פון ה' מינצבערג גופא איז צו זעהן, אַז בעת זיינע פערהאַנדלונגען אין 28 פּולק איז קיינער פון די העכערע אָפיצירען שוין נישט געווען, ד. ה. ס'איז שוין געווען נאָך מיין ווענדונג.

כ'וויל נאָך בעמערקען, אַז מיינע פערהאַנדלונגען האָב איך געפיהרט נישט אין אַ „ענערגישער", נאָר אין אַ רוהיגער, העפליכער פאָרם.

ביי דער געלעגענהייט מוז איך נאָך בעמערקען, אז אין זעיבען יו"כ האָבען זיך צו מיר געמעלדעט יונגעלייט פון יאָהר-גאַנג 1908, וועלכע האָבען זיך געדאַרפט רעגיסטרירען אום יו"כ. כ'האָב גע'פועל'ט ביי די בעטרעפענדע אָרגאַנען, אַז זיי זאָלען נישט קומען אום יו"כ זיך מעלדען און זאָלען דערפאַר נישט בעשטראָפט ווערען.

מיט דרך ארץ

ד"ר י. ראָזענבלאַט,

פיים דעפּוטאַט.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בײַם דערלאַנגען אַנ'ענטפער אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 20. סעפּטעמבער 1926.

2105. ר. פ.

2106. יצחק שפּערלינג.

2107. אַ לעזער פּראַגנישקאַנער גאַס.

2108. ז. פּראַוו.

2109. א. שאַפּט פון שקאָלנאַ.

2110. אַ לעזער פון אַמשינאָוו.

2111. ר. ר—טש.

2112. ג. ה—קאַפּ.

2113. אַ לעז. פון שוו. יאַקובאַ.

2114. ג. גרינ—ג.

2115. פרידמאַן, נומר 7.

2116. אַ מוטער—לאָדז.

2117. אינטעלעקטועלער פון פּאַמאַרטקע גאַס.

2118. מ. ק—ך פון בזשעזשינער ג. וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע, מיטברענגענדיג די צײַטונג.

―――

2119. ש. קאָזשימיענעק.

די מעטריקאַ אַלס 1907 מוז קודם כל ווערען אַנולירט. מען דאַרף זיך וועגען דעם ווענדען אין דער ציוויל-אָפּטיילונג ביים קרייז-געריכט.

―――

2120. מ. מ.

אויסצוגעבען עלטער-אָרט מעות'ן אין די ביכער פון ציווילשטאַנד-אַמט איז בערופען נור דאָס קרייז-געריכט (ציוויל אָפּטיילונג).

―――

2121. וו. נ.

אויב דאָס גאַנצע דירה-געלד צימער און קיך בעטרעפט 180 רובל דאַרפט איהר צאָהלען פאַר'ן 4. קוואַרט. פּונקט ווי פאַר די פריגע 43 פּראָצ. און 6 פּראָצ. אויפ'ן חשבון פון די אויסגאַבען, וואָס בעטרעפט צוזאַמען 58.68.

―――

2122. שמואל, פון אַלעקסאַנדער.

צו יעדער אָנפראַגע מוז בייגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון טאָג, סיי-ווי מוזט איהר זיך וועגען אייער ענין פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט.

―――

2123. נייהויז מען דאַרף זיך ווענדען מיט אַ בקשה אין דער ציוויל-אָפּטיילונג פון קרייז-געריכט, אַז מען זאָל אין די ביכער פון ציווילשטאַנד-אַמט אויסטרייכען דעם צווייטען פאַמיליען-נאָמען.

―――

2124. אַנ'אויטאָ-קרבן.

עס איז אַ פראַגע, אויף וועלכען אָרט דער אומגליקספאַל האָט פּאַסירט צי ווייט אָדער נאָהנט פון טרוזשיטאַנעק, צי דער אויטאָ איז געווען אין קריטישען מאָמענט, מעגליכען אָדער נישט, מיט פאַרע שנעליגקייט ער האָט זיך בעוואויגען, פאַרע בעוועגונג עס איז דעמאָלט געווען אויפ'ן גאַס, צי דער שאָפער האָט איבערהויפּט סיגנאַליזירט, אויף פאַרע דיסטאַנץ פון אייך האָט ער געגעבען דעם לעצטען סיגנאַל, פון וואַנען זענט איהר אָנגעקומען און ווי אַזוי זענט איהר דורכגעגאַנגען די גאַס, צי האָט איהר געטראָגען געפּעק, ווי אַזוי האָט דער שאָפער געהאַנדעלט נאָכ'ן פאַרפאַל, וועמענס און וואָס פאַרע אויטאָ איז עס געווען וואָס פאַרע וואונד האָט איהר בעקומען און ווי לאַנג זענט איהר געלעגען אין שפּיטאָל, וויפיל פּראָצענט אַרבייטס-פעהיגקייט האָט איהר פערלוירען. ווען איהר וועט אונז צושיקען אַנ'אויספיהרליכען ענטפער אויף די דערמאָנטע פראַגען וועלען מיר אייך ענטפערן, וואָס פאַרא שטראָף ס'דראָהט דעם שאָפער די אַקציע וועגען ענטשעדיגונג קאָנט איהר מעלדען צו יעדער צייט, אָבער אַלענפאַלס נישט שפּעטער ווי די געריכטס-פערהאַנדלונג הויבט זיך אָן. אין גענענפאַל וועט איהר זיין געצוואונגען בעצונדערס איינצוקלאָגען אין ציוויל-געריכט.

מענער-היט

די נייעסטע פאַסאָנען און קאָלירען, פון פערשידענע קוואַליטעטען בעקומט מען נאָר ביי

מ. קאַפּעלושניק

8 קאָנסטאַנטינער 8

איך נעהם אויך אָן היטען צו פאַסאָנירען און פאַרבען. 199

דער ווינטער-סעזאָן קומט-אָן!

דעריבער בעזאָרגט אייך ווי אַמשנעלסטען מיט אַן עלעגאַנטען, בילינען, פערטיגען פעלץ

דאָס קענט איהר אָבער נאָר בעקומען ביים בעוואוסטען ספּעציאַליסט פון

פעלץ-אַרבייט

ה. ראָזענשטיין קאָנסטאַנטינער 29

די שניידער אַטעליע איז שוין בעזאָרגט מיט אַ רייכען אויסוואַהל פון העררען-מאָדעלען.

געשיכטע-מאַכעריי.

(ענדע פון 3-טע זייט).

פערקלענערט, פעראָרימט, ביי אונז שפּיגעלט זיך אַלץ אָפּ עפּעס קרום און לאָם, ביי אונז איז די געשיכטע-מאַכעריי געוואָרען אַ נאַרישער, פאַלאַנטלאָזער שפּיל, אַ הייזעריגער בורלעסק.

ביי אונז זיצען טינטלער און מען מאַכט אויס געשיכטע.

מאַכען געשיכטע קענען מיר נישט, אַפילו טאַנדייט געשיכטע קענען מיר נישט מאַכען, האָבען מיר זיך גענומען אויסמעקען געשיכטע.

ביי אונז רייסט מען אַרויס הונדערטער בלעטער געשיכטע, ביי אונז קירצט מען געשיכטע. ביי אונז הייסט די דאָזיגע וואַנדאַליסטישע אַרבייט געשיכטע.

מיט אַ פּאָר צעהנדליג יאָהר צוריק האָבען יודישע סאָציאַליסטען, בונדיסטען, ערקלעהרט, אַז די יודישע געשיכטע הויבט זיך אָן פון דעם „בונד", ביז דעם „בונד" האָבען יודען זיך אומזיסט מטריח געווען צו מאַכען געשיכטע, זיי האָבען עס געמאַכט פּאַרטאַטשיש, זיי האָבען קיין שום ידיעה נישט געהאַט אין געשיכטע-מאַכעריי, האָבען זיי געמאַכט עפּיס אַזוינס, וואָס עס איז אַ חרפּה און אַ שאַנדע צופאַרומטראַגען זיך מיט דעם.

זענען מיר מיט אַ מאָל געוואָרען אַ יונג פאָלק'ל, עפּיס אַ מין חתן-בחור'ל וואָס גייט אַרויס אויף דער וועלט זוכען זיין בעשערטע.

עס איז געווען אַ מחיה; אַזוי יונג, אָקאָרשט פון איי אַרויסגעפּיקט זיך אין דערזעהען אַזוי קלוג די נאַרישע וועלט...

עס זענען אַריבער אַ פּאָר צעהנדליג יאָהר און עס האָט זיך אָנגעקליבען אַ קאָפּעטשקע יודישע געשיכטע, נייע, פרישינקע געשיכטע. האָט מען זיך געצאַצקעט מיט איהר, מיט דער נייענקער און פרישינקער געשיכטעלע.

אָבער לאַנג האָט די ליבע מיט דער נייער, יונגערקער געשיכטעלע נישט געדויערט, עס איז געקומען די רוסישע רעוואָלוציע, אַ בייזע, אַ שטאַרקע, אַ גרויסע און אַ הארבע און האָט צוריבען דעם „בונד" מיט זיין געשיכטעלע אין פּולווער.

נישטאָ קיין „בונד" און נישטאָ קיין יודישע געשיכטע.

מילא, איז אָהן אַנ'אייגענע געשיכטע.

וואו שטעהט עס געשריבען, אַז יודען דאַרפען האָבען דווקא אַנ'אייגענע געשיכטע?

האָט מען אין טומעל זיך צוגעטוליעט צו דער רוסישער געשיכטע, דאָרט ביי איהר אַ קליין אַלקער'ל געדונגען און מען האָט זיך געטומלט.

אַז דער טומעל איז אַריבער האָט מען זיך מישב געווען, אַז מען דאַרף פונדעסטוועגען מאַכען אַ שטיקעל אייגענע געשיכטע, טאַקי בלייבען אין שכונות ביי רוסלאַנד, נאָר אַ פּיצעלע אייגענע געשיכטע דאַרף מען דאָך האָבען.

נישט קיין לאַנגע געשיכטע, אַ קורצינקע, אַ געשיכטעלע. וואָס הויבט זיך אָן פון נעכטען.

און מען האָט אָנגעהויבען די יודישע געשיכטע פון אָקטאָבער 1917.

צום אָנהויב האָבען זיך איניגע יודען גע'ברוגז'ט, וואָס מען פערלייקענט זיי די יאָהרען, זיי האָבען זיך געשעהמט בעווייזען זיך פאַר דער וועלט אין קינדיש-היסטאָרישע הויזעלעך...

אָבער מען האָט זיי נישט געהערט, מען האָט אויסגעמעקט די גאַנצע יודישע געשיכטע אין פערמאַלען!

מען האָט אָנגעטון דאָס אַלטע יודישע פאָלק אין קורצע הויזעלעך און עס איז יונג געוואָרען, ממש אַ קינד געוואָרען דער ישראל סבא.

און אַז עס האָט זיך אָנגעקליבען אַ פּאָר יאָהר געשיכטע האָבען אַלע ברוגז'ע זיך אָנגעהויבען צושאַרען צו דעם פּיצעלע געשיכטע...

צוגעשאַרט זיך און אַ מויל בעקומען, וואָס שרייט, אַז זיי האָבען אָנגעהויבען מאַכען געשיכטע, אמת'ע, עכטע, נישט קיין געבלאָזטע געשיכטע...

מיט טינט און פעדער מאַכען זיי די נייע געשיכטע...

און אין טומעל פון געשיכטע-מאַכעריי נעהמט מען זיי ערנסט.

מען נעהמט ערנסט די, וועלכע מען דאַרף מיט אַ מייטעל ערשט לערנען געשיכטע..

איז אַ צער אויף דער אַלטער, גרויזגרויער און קלוגער יודישער געשיכטע.

מען חוזק'ט און מען טרייבט שפּאַס מיט איהר.

אַ צער...

דער אפמאך וועגען זעלבסטמארד.
זי איז אומגעקומען, ער איז געבליבען לעבען.

אפמאכען צווישען א פאר פאלק צו בעגעהן זעלבסטמארד צוזאמען, ווייל דאס לעבען געהט זיי נישט ווי עס דארף צו זיין איז נישט קיין נאווינע. מען הערט גאנץ אפט פון אזעלכע טראגעדיעס, וואו צוויי ליבענדע מענשען האבען בעשלאסען, אז אויב זיי קענען נישט לעבען גליקליך צוזאמען, זאלען זיי שטארבען צוזאמען. אבער אזא מערקווירדיגע טראגעדיע, ווי עס האט זיך אפגעשפילט אין פלארידא מיט א פאר וואכען צוריק, האט נאך קיינמאל נישט פאסירט.

א רייך געקליידעטע פרוי איז ארונטערגעשפרונגען צום טויט פונ'ם פענסטער פון איהר האטעל אין מיאמי, פלארידא. פון א צעטעלע, וואס זי האט איבערגעלאזען, האט מען זיך דערוואוסט, אז זי איז בעגאנגען זעלבסטמארד, דורכפיהרענדיג א בעשלוס וואס זי האט אנגענומען נאך מיט יאהרען צוריק צו שטארבען צוזאמען מיט איהר מאן. די פאליציי האט גלייך גענומען זוכען איהר מאן, און אין א טאג ארום האט מען איהם געפונען ארומבלאנדזשענדיג אין א וואלד אין מיאמי מיט א שטריק אין האנד, זוכענדיג א פלאץ וואו זיך אויפצוהענגען. מען האט דעם מאן ארעסטירט. ער האט נישט געלייקענט אז ער האט געהאט אן אפמאך מיט זיין פרוי צו בעגעהן זעלבסטמארד צוזאמען און אז ער איז ענטשלאסען דעם אפמאך דורכצופיהרען. פון אנפאנג האט מען איהם פערהאלטען אויף דער קלאגע פון מארד-שלאג אין טויט-שלאג, ווייל א זעלבסטמארד-אפמאך איז אונגעזעצליך, אבער אין עטליכע טעג ארום האט מען איהם בעפרייט, נאכדעם ווי ער האט בעגלייבט זיין עהרענווארט, אז ער וועט מעהר נישט מאכען פערזוך צו בעגעהן זעלבסטמארד.

איצט איז בעקאנט געווארען, אז דער זעלבסטמארד-אפמאך פון דעם פאר-פאלק איז פערבונדען מיט א מערקווירדיגען ראמאן, וואס האט זיך אנגעפאנגען אין רוסלאנד אין די שטורעמדיגע טעג פון 1917, און האט זיך פערענדיגט מיט עטליכע וואכען צוריק אין מיאמי, פלארידא.

די באראנעסע, סאפיע ראיס-גערעט איז פאר דער חתונה געווען א רוסישע פרינצעסין. זי איז געקומען פון א העכסט אריסטאקראטישער פאמיליע און איהר פאטער איז געווען א גאנצער יחסן אינ'ם צאר'ס הויף. ווען די באלשעוויסטישע רעוואלוציע אין רוסלאנד האט אויסגעבראכען און אלע גראפען און באראנען און פרינצען זענען פערטריבען געווארען פון זייער גדולה, איז סאפיע מיט איהר פאטער אריינגעפאלען אין די הענד פון זייערע אונטערטאנער, די מוזשיקעס, וועלכע האבען זיך גלייך אויפ'ן ארט געוואלט מיט זיי אפרעכענען פאר די עולות, וואס זיי האבען געהאט פון דער פרינצעסין און איהר פאטער. די שעהנע און יונגע סאפיע האט אבער אפעלירט צום קאמאנדיר, אז ער זאל זיי לאזען לעבען און זיי זאלען זיך דערפאר אונטערווארפען דעם נייעם רעזשים.

מען האט זיי פרייגעלאזען. אבער אנשטאט צו פערבלייבען טריי דער רעוואלוציע איז די פער'עקשנ'טע פרינצעסין און איהר פאטער אוועק קיין זיד-רוסלאנד, וואו די צוויי האבען זיך גלייך אנגעשלאסען אן דעניקינ'ס ארמיי, וועלכע האט ערקלערט א קאמף אויף לעבען און טויט געגען די באלשעוויקעס. דער פאטער, וועלכער האט געהאט א סך מיליטערישע ערפאהרונג אינ'ם צאר'ס ארמיי, איז געווארען א קאמאנדיר פון א מיליטערישער אפטיילונג אונטער דעניקינ'ען. סאפיע איז געווארען א בארמהערציגע שוועסטער. זי האט געהאט א מערקווירדיג שעהנע שטימע און האט געמאכט א רושם מיט איהר זינגען אין דער קייזערליכער אפערא אין פעטראגראד. איהר ארבייט איצט איז געווען צו געבען קאנצערטען אין די שפיטעלער און אויפמינטערען די ווייסע גווארדייצעס אין זייער קאמף געגען די באלשעוויקעס.

אין איינעם פון די שפיטעלער האט זיך סאפיע קענענגעלערנט מיט אן ענגלישען באראן, אן אוואנטוריסט, וועלכער האט געקעמפט אין דעניקינ'ס ארמיי געגען די באלשעוויקעס. דער באראן איז געווען פערוואונדעט. מען האט איהם אפגעשניטען א פוס און ער איז מאנאטען-לאנג געלעגען אין שפיטאל אין אן ערנסטען צושטאנד. דער באראן האט זיך פערליבט אין דער שעהנער סאפיע גלייך ביי דער ערשטער בעגעגענונג, און אויך סאפיע איז צו איהם נישט געבליבען גלייכגילטיג, טראץ דעם וואס ער איז געווען א קאליקע און אויסער זיין טיטול האט ער קיין גראשען נישט פערמאגט.

דערווייל האט זיך די רויטע ארמיי גענומען רוקען אלץ ווייטער צו דרום-צו און די ווייסע מחנות האבען דארט מעהר נישט געקענט פערבלייבען. זיי זענען געלאפען ווי ווילדע אין אלע זייטען. מיט דער הילף פונ'ם ענגלישען אמבאסאדאר איז סאפיע און דעם באראן געלונגען אריבערצוכאפען זיך קיין לאנדאן. איהר פאטער איז דער'הרג'עט געווארען אין איינער פון די אטאקעס פון דער רויטער ארמיי אויף די דעניקינצעס.

אנקומענדיג קיין לאנדאן, האט סאפיע און דער באראן געמוזט טראכטען וועגען מאכען א לעבען. דער באראן האט אבער גאר נישט פערמאגט און האט אויך גאר נישט געקענט טון, ווייל ער איז געווען א קאליקע. סאפיע האט אבער געהאט א מערקווירדיגע שטימע, און איהר איז געלונגען צו ארגאנזירען א רייה קאנצערטען, אין וועלכע זי האט געהאט גרויס ערפאלג. זי איז זאגאר איינגעלאדען געווארען צו זינגען פאר דער ענגלישער קעניגין.

סאפיע איז שוין געווען אזוי צוגעבונדען צום באראן, אז זי האט בעשלאסען נישט צו פערלאזען איהם גראדע ווען ער געפינט זיך אין נויט. זיי האבען ביידע חתונה געהאט, אבער ביי דער חתונה האבען זיי אנגענומען א מערקווירדיגען בעשלוס: אז אויב אין זיבען יאהר ארום וועלען זיי נאך אלץ זיין נישט מזל'דיג און וועלען נישט קענען לעבען אין רייכטום, ווי עס פאסט זיך פאר א באראניש פאר פאלק, זאלען זיי צוזאמען בעגעהן זעלבסטמארד.

דורך דער צייט האבען זיך די מאטעריעלע אומשטענדען פון פאר פאלק אפט געביטען. עס זענען געווען צייטען ווען סאפיע האט פון איהרע קאנצערטען פערדינט א סך געלד און זיי האבען געלעבט גליקליך. זיי האבען אינגאנצען פערגעסען אן זייער זעלבסטמארד-אפמאך. דאס פאר פאלק האט ארומגערייזט איבער גאנץ אייראפא און אומעטום זענען זיי אויפגענומען געווארען פון די רוסישע מאנארכיסטען און פון די אריסטאקראטען פון יעדען לאנד מיט גרויס בעגייסטערונג. פאר א יאהרען זענען זיי אוועקגעפאהרען קיין דרום-אמעריקא, וואו סאפיע האט געהאט א קאנטראקט צו געבען קאנצערטען זעקס וואכען צייט. די קאנצערטען האבען געהאט אזא ערפאלג, אז זי איז דארט פערבליבען זעקס מאנאטען. פון דארט איז דער באראן און זיין פרוי געקומען קיין אמעריקא. עס איז געווען ווינטער-צייט און סאפיע האט גלייך געקריגען אן'ענגאזשמענט פאר א רייה קאנצערטען אין איינעם פון די רייכסטע האטעלען אין מיאמי, פלארידא.

פאר דער צייט האט סאפיא פערדינט א סך געלד. אבער אזוי ווי זי איז פון קינדווייז אויף געוועהנט צו א גרויס-ארטיגען לעבען, און דער באראן האט אויך נישט פיינד געהאט צו פערשווענדען געלד, האבען זיי פערלעבט אלעס, וואס סאפיע האט פערדינט און אמאל נאך מעהר. אזוי לאנג ווי אין פלארידא זענען געווען א סך געסט, וואס פלעגען קומען אהין פאר'ן ווינטער און סאפיע האט געקענט געבען קאנצערטען, האט זיך זיי געלעבט נישט שלעכט. אט איז אבער אנגעקומען דער זומער. די געסט זענען זיך שוין צופאהרען, קיין קאנצערטען האט מען מעהר נישט געקענט געבען און קיין אנדערע ענגאזשמענטען האבען זיך אויך נישט געמאכט און סאפיע מיט איהר באראן זענען פערבליבען אהן א סענטגעלד, ס'איז פשוט נישט געווען מיט וואס צו בעצאהלען אין האטעל.

אין אין דעם מאמענט פון נויט און פערצווייפלונג האט זיך דאס פאר פאלק דערמאנט אין זעלבסטמארד-אפמאך און זיי האבען זיך געכאפט, אז דער טערמין איז פאראיבער, די זיבען יאהר האבען זיך געענדיגט און זיי האבען בעשלאסען דורכצופיהרען זייער אפמאך. די פרינצעסין האט דעם אפמאך געהאלטען. דער באראן, ווי שוין געזאגט, איז בעפרייט געווארען אויף זיין עהרענווארט, אז ער וועט קיין זעלבסטמארד-פערזוך נישט מאכען. די פראגע איז אבער וואס וועט ער האלטען הייליגער: זיין ערענווארט אדער דעם אפמאך וואס ער האט געשלאסען מיט זיין געליבטער צו שטארבען צוזאמען מיט איהר זיבען יאהר נאך דער חתונה?

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען. 1839
הטילונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

די רענאמירטע שולע פאר קינדער פון יוד. אינטעליגענץ
7-קלאסיגע שולע פון ב. קאצענעלזאן נאחומאב נ״עגאס 6
צווישען נאוואמיעסקא און וואסלאדניא.
עס ווערען אנגענומען אין אלע קלאסען אין עלטער פון 7 ביז 14 יאהר
שילער און שילערינס.
א ספעציעלער פארבערייטונגס-קלאס פאר ענטוויקעלטע 6-יעהריגע קינדער. א גרויסער פראגראם פון העברעאיש און רעליגיעזע יודישע לימודים. די למודי קודש ווערען געלערנט
אונטער דער הנהלה און השגחה
פון בערוהמטען אלטען למדן
ר' בנימין יעקב קאצענעלזאן.
ביי דער שולע עקזיסטירט פאר קינדערלעך פון 3 ביז 6 יאהר
אפרעבעל-שולע / Freblówka
פויליש און העברעאיש ווערען לייכטע געשפרעכען.
גימנאסטיק מיט מוזיק. ריטמישע טענץ. האנד ארבייט.
אנפאנגס-לערע פון לעזען, שרייבען פויליש און עברי (דאווענען).
נאכמיטאג-שולע 50% בילינער.
נאכמיטאג - פרעבעלשולע.
626
איינשרייבונגען פון ר"ח אלול טעגליך פון 11 ביז 1 און פון 5 ביז 7 אווענד.

האלא, האלא! הילכט עס אויף דער גאנצער וועלט,
אז שאקאלאד
Plutos
איז די בעסטע, געשמאקסטע און געזונדסטע.
954

סטעפאן איזיאנאוו רעדט דורכ'ן ראדיא.
דאס ראדיא-משוגעת אין רוסישען דארף.

די מאסקווער צייטונגען שילדערן, וואס עס טוט זיך איצט אין די רוסישע דערפער מיט'ן ראדיא. אין מאסקווע אויף ניקאלסקע גאס איז איצט פערהאן א גרויסע ראדיא-סטאציע פון וועלכער מען שיקט צוויי מאל א וואך א ספעציעלע ראדיא-צייטונג פאר פויערים, ווי אויך קאנצערטען און לעקציעס.

ביים טיש לעבען מיקראפאן זעצט זיך אנידער א מענש. ארום איז שטיל און דער מענש פאנגט אן צו רעדען:

— האלא, האלא, עס רעדט מאסקווע. און עס פאנגט זיך אן.

דארט אין די דערפער פון ארכאנגעלסקער גובערניע, אין די פישער-הייזער פון אסטראכאנער גובערניע, אין די דערפער פון די דאנער סטעפעס, אין די פערווארפענע ווינקלען פון סיביר, אין קאסטראמער, טולער און האמלער גובערניעס, פאנגט דער עולם אן צו דרעהען זייערע ראדיא-אפאראטען און מען הארכט.

— א פויערים-צייטונג דורכ'ן ראדיא, רופט אויס דער מאן פון דעם רויטען שטילען צימער פון דער מאסקווער ראדיא-סטאציע, הארכט...

מען הויבט אן מיט אן איבערזיכט איבער די אויסלענדישע פאסירונגען. אהן משעמבערליינ'ען, פואנקארע און פילסודסקי'ן רירט מען זיך, ליידער, פון ארט נישט. נאך דער מלחמה בעציהט זיך דער פויער זעהר פערדעכטיג צו יעדער אויסלענדישער נייעס.

נאך דעם אויסלענדישען איבערזיכט ווערט איינפאכער און פרעהליכער. אן'ארטיסט זינגט א פאר לידלעך, אן'אגראנאם האלט א קורצע רעדע וועגען דארפישע ענינים, א דאקטאר דערצעהלט וועגען א סאנאטאריום, דערנאך קומען פערשידענע נייעס פון לאנד, עצות ווי אזוי צו פערהיטען זיך פון פערשידענע קראנקהייטען, ווי אזוי בעסער ארומצוגעהן ארום די בהמות א.א.וו.

„אויף פאסכא (קריסטליכער פסח), דערצעהלט א קארעספאנדענט פון א ווייטען דארף, האט די ראדיא גערעדט", אזוי, אז די פויערים, וואס זענען געקומען אין קלויסטער, האבען נישט געוואלט אוועקגעהן. זיי האבען געהאלטען אין איין זידלען זיך, אבער זענען נישט אוועק. „מיר ווייסען, האבען זיי גע'טענה'ט, אז דאס איז נישט מעהר ווי אגיטאציע", אבער זיי האבען זיך נישט גערירט פון ארט. די גאנצע צייט געשטאנען ווי צוגעשמידטע און זיך צוגעהארכט.

פון דעם דארף ראקשא, טאמבאווער גובערניע שרייבט מען:

ווי נאר מען האט איינגעפיהרט דעם ראדיא, אזוי זענען אפילו די אלטע לייט, וואס זענען שוין 5 יאהר פון אויווען נישט ארונטערגעקראכען, געקומען הערען דעם ביין וואונדער. און די פויערים פון דארף האבען זיך צוזאמענגעלעגט און געקויפט א ראדיא פאר דריי הונדערט רובעל".

אין דאנער געגענד האבען די קאזאקען פון איין דארף אזוי זיך פערליבט אין דעם ראדיא, אז זיי האבען פערזייט דרייסיג דעסיאטין ערד צו גונסטען פון דעם ראדיא. אבער דער פויער סטעפאן איזיאנאוו פון דעם דארף טראאיצק, ארלאווער גובערניע האט אין אנפאנג בשום אופן נישט געוואלט אנערקענען דעם ראדיא.

— מיר ווייסען וואס דאס איז, האט ער אלץ גע'טענה'ט, דאס איז א פאנאגראף.

צו איהם זענען צוגעשטאנען נאך פיל איינוואוינער פון דארף.

— עס איז א פאנאגראף און נישט מעהר. די זעלבע טריבע און עס זינגט מיט א פאנאגראף שטימע. אבער ווען סטעפאן האט זיך איבערצייגט, אז עס „זינגט" אהן רעקארדס און אהן נידלעס, האט ער זיך איבערגע'צלמ'ט, האט א שפיי געטאן און איז אוועק פון ראדיא.

— נישט אנדערש, אז דא זיצט א „נישט גוטער", א שד. איך וויל איהם מעהר נישט קענען! — האט ער געזאגט, אוועקגעהענדיג.

און נאך איהם זענען פיל אנדערע פויערים אוועק פון דעם „נישט-גוטען".

— אט, זאגט ער, זאל מען מיר פון מאסקווע זאגען, אז איך בין דאס סטעפאן איזיאנאוו און זאלען זיי רעדען מיט מיר, וועל איך דאן גלויבען און וועל אלעמען זאגען, אז דאס איז טאקע א וויסענשאפט?

די רעדאקציע פון דער מאסקווער ראדיא-צייטונג האט גלייך ערהאלטען א בריף מיט א ביטע, אז מען זאל נישט אנדערש ריידען דורכ'ן ראדיא מיט סטעפאן איזיאנאוו'ן און צו דער בעשטימטער שטונדע האט דאס גאנצע דארף טראאיצק זיך פערזאמעלט צו הערען, וואס עס וועט פאסירען.

סטעפאן אליין איז געשטאנען ווי א מאנומענט.

אין דער „טייפעל" האט אנגעפאנגען רעדען:

— האלא, האלא!. עס רעדט מאסקווע...

— אנו, מיר'ן זעהן צי ער וועט זאגען אדער נישט? — האבען זיך געשושקעט די פויערים. נישקשה, סטעפאן האט איהם שוין מיט תפילות „פערעדט" ער'ט נישט זאגען.

— האלא, האט די ראדיא אנגעפאנגען צו רעדען, הערט סטעפאן איזיאנאוו!.. איהר הערט אונז, סטעפאן איזיאנאוו?

— איך הער, האט איזיאנאוו געענטפער'ט נישט ווילענדיג מיט א שווערען קרעכץ, וואס האט זיך ארויסגעריסען פון זיין ברוסט.

— מיט אייך רעדט מאסקווע... חבר איזיאנאוו, איהר זאלט מעהר נישט גלויבען אין די אלטע נארישקייטען.

איזיאנאוו האט פון בעגייסטערונג א שלידער געטאן זיין היטעל אן דער ערד און מיט טרערען אין די אויגען האט ער אויסגעשריגען:

— איצט גלויב איך... כאטש קוילעט מיך, גלויב איך...

הילפס=פעראיין „תּומכי אורחים"

18 פּאָמאָרסקאַ 18

מאַכט בעקאַנט, אַז אויף סוכות ווערט איינגעאָרדנט אין בערלינער זאַל, זאַכאָדניאַ 26

אַנ׳אָמוזיסטע קוך

ניר פאַר בכבוד׳ע אין עס וועט געגעבן ווערן מאָהלצייטן, בעשטעהענד פון חמין, חלה, ברויט, פיש, אונטער די יויך, פלייש און קאָמפּאָט.

מיר ווענדען זיך דערינבער צו די נדבים, וואָס האָבן אָפּגעגעבן ביזעס פאַר איינגעגען בכבוד׳ע אורחים, אַז זיי זאָלען קומען אין לאָקאַל פון פעראיין הײַנט, 7 אין אָוונט אויף איבערצונעהמען די צעטלען.

עס ווערען אויך אָנגענומען נייע ביזעס ביז 7 אַ זייגער אָווענד.

מיט אַכטונג דער קאָמיטעט.

1035

בעמערקונג: עס ווערט ספּעציעל געשטעלט אַ סוכה.

מיר ווינשען די פּערוואַלטונג פון „בית לחם" בעזונדערס ה׳ מ. ראַבענבאַך און ה׳ שלמה נערטלער

א גמר חתימה טובה.

יהא רעוא, אַז אַלע אינסטיטוציעס זאָלען אַזוי גע- וויסנהאַפט אַרבעטען, ווי דער „בית לחם". מיר שענקען צו דער סוכות-אַקציע 15 זלאָטעס. מיט אַכטונג

נטע קאַפּלאַן, יעקב װאַלהענדלער, יצחק קראַוויעצקי. 1082

28 נאָר 28 נאָר 28

פּערקויפט נישט איער

מעבעל,

דיוואַנעס, פּעלצען, אַנצינער, ניי-מאַשינען אַז״וו, בעפאָר איהר איבערצייגט איך נישט ביי די לאַנג-עקזיסטירענדע פירמע

ה. ראָזניס, בענעדיקטאַ 28

נאָר איך צאָהל די העכסטע פּרייזען!

בעמ.: ביי מיר איז אויך פאַראַן שטענדיג פערשי- דענע געניצטע מעבעל און נייען צושטאַנד. פּרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראַל!

28 נאָר 28 נאָר 28

בעקאַנטמאַכונג.

דער פעראיין „תּומכי אורחים" מאַכט בעקאַנט, אַז די אַלע פּערזאָנען, וואָס האָבן אָפּגעגעבן ביזעס צו בעקומען אונטערשטיצונג אויף יום-טוב זאָלען מאָרגען, דינסטאַג, 10 אזייגער פריה זיך ווענדען אין קאַנצעלאַריע פון פעראיין, ווי עס וועט פאַר די בעשטעטיגטע ביזעס אַרויסגעגעבן ווערן אַ געלד אונטערשטיצונג.

1039 מיט אַכטונג

דער קאָמיטעט.

וויכטיגע נייהייט

פּעלצווארען

אויף ראַטעס

מענער און דאַמען פּעלצען, אייך אייגענע פוטערלעך אין גרויסען אויסוואַהל

— צו בעקומען ביי —

I. SZWARCMAN

41 NARUTOWICZA 41 866

ס׳ווערט אויך אָנגענומען אַלע אַרט רעפּעראַטורען

יעדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז נאָר

מעבעל

דיוואַנעס, פּעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען א. ז. וו. צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19

(דזיעלנאַ)

אין מעבעל געוועלב, (פּריוואַט-וואָהנונג) שענקעוויטש 29 ביי מיר איז שטענדיג פאַראַ. געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פאַרקויפען. 1374

די מאָדערנסטע

לאַמפּען

פאַר שפּייז-צימערן און סאַלאָנען

קויפט זיך אַמבעסטען צו פאַבריקס פּרייזען נור ביי

ש. פ. שמאַרעוויטש

8 פּאָלודניאָוואַ 8

בעמערקונג: עס ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי איבעראַרבייטונגען פון גאַז אויף עלעקטריע. אויך אָקסידירט. 986

רעיעל און ביליג!

דעם גרעסטען אויסוואהל פון

שטיהל געבעטע

פון אייגענער טישלעריי.

פערש. פּאָסטער, אויך טאַפּעציערער-אַרבייט, מאַטראַצען, קאָזעטקעס און אטאָמאַנעס.

רעפּעראַטורען צו ביליגע פּרייזען.

איז נאָר צו בעקומען ביי

ג. לעווקאָוויטש, לאָדז,

פּולנאָצנאַ 5, אין דו׳יט רעכטס.

קומט און איבערצייגט אייך! קומט און איבערצייגט אייך!

בעמ.: איך האָב געעפענט אויף רזשגאָווסקאַ 16 (נייעם מאַרק) אַ פיליע, ווי מען בעקומט פערשידענע מעבעל-געגענשטענדע, ווי אויך טאַפּיציר-אַרבייט: מאַט- ראַצען, פאָטעלען, קאָזעטקעס, אין די נייעסט פאַסענער געבעטע שטיהל און ווינער שטיהל אין באַר און אויף ראַטעס.

רעיעל און ביליג!

רעמשניצע

פון דאָקטוירים- ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3-2 11-10 $7^1/_2-6^1/_2$
ד״ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט-קר.	11-10 2-1
ד״ר גאָלדשפּיין-פּאַראַק	אויגען-קראַנקהייטען	8-7 2-1
ד״ר יוסטמאַן	נערוועך-קראַנקהייטען	2-12
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד״ר פּאָפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	6-5 $1-11^1/_2$
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטן	2-1.ז 4-3
ד״ר ווײַנבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	$7-5^1/_2$ 1-11
ד״ר סטופּעל	רענטגען	12-10 6-4
ל. פּרוסאַק	צאָהן-אַרצט	10-2
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	7-4

צאָה -פּלאָמבירונגען, בעלייכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען, א אז. וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פּאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונ- גען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע עגלישע אַנאַליזען. א קורס פאַר שפּאַמלער.

אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

הייזיט איז ד״ר שטאַט.

Dr. ALTERMAN-GURFEL

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען.

Piramowicza 10.

ייהמט א פון 4 6 נאָכמ׳ט. Tel. 46-96.

צו פּערקויפען

אַ גרויסער שעהנער פּראַנט-

לאָקאַל

בעשטעהענד פון 3 שטיבען און אַ געוועלב אין דער געגענד פון אַלט מאַרק, אָפּצופערן אונטער „לאָקאַל" אין אַדמיניסטראַציע.

אתרוגים

ס׳איז אָנגעקומען אַ טראַנספּאָרט אתרוגים צלויז מובחרים

פּעטרי יקאָוער 64

איך פּאַקט געשטעל געבונער

אַ גוט-געהענדע

בעקעריי

איז בעסטען צענטרום פון שטאָט אַ ז פון זאָפאָרט צו פערקויפען צו אַ ביליגען פּרייז. ד״ר פּאַהרטיי אין אדמ.

Dr. med. W. EYCHNER

פרויען-קראַנקהייטען

Zgierska 38, tel. 34-72

צוריקגעקומען.

Dr. JAKÓB KON

אָרדינאַטאָר פון שטאָטישען שפּיטאַל. אַקושער

צוריקגעקומען.

שענקעוויטש 18, טעלעפאָן 37-62

אין די לעטשניצע אויף זאַכאָדניאַ 27 (רוג קאָנ- סטאַנטינער) פון 5 ביז 6 נאָכט. 293

Dr. med. S. NIEWIAŹSKI

הויט און מענערישע קראַנקהה. מענער-שוואַכע

נעהמט אָן פון 5 ביז 8 נאָכמיטאג

שענקעוויטשא 34.

Dr. med. J. POLAKOW

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען 195

KONSTANTYNOWSKA 37a Tel. 39 75

נעמט אָן פון 5—6.30 אָוו. אינגדערהייט און פון 2-3

אין לעטשניצע אויף גייערס מאַרק פּעטריקאָווער 294.

Dr. M. Lichtensztajnowa

קינדער-קראַנקהייטען.

צוריקגעקערט.

נעהמט אָן אין לעטשניצע „פּאַמאָץ" אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1 פון 12—2 און פון 3—5 נאָכמיטאג. 786

אין דער היים פון 5—7 Andrzeja 28

רעמשניצע

פון דאָקטוירים- ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד

ד״ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—3
ד״ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9 5.30—4
ד״ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12—10 6.30-5
ד״ר לובימאָש	הויט-און געשלעכט קר.	2-12
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3—1
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2-12.30
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	$2^1/_2$-1
ד״ר בערנסאָי	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

מכּונים-טעראַפּיע, שפּר ר-שפּריצונגען ווי שטעלען א. ז. וו. פּאַקען-שטעלע, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינ- שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אוריי פּלעגמע און בלוט. 2120

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	9 2 נ.מ.
ד״ר לאָזשינסקאַ סמאַראַפּאַלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

אַבאָנעמענטס-פּרייזען: אין לאָדז: אַ חודש - - 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס. אין אויסלאַנד פּער 50 פּראָצענט טייערער.—פאַר׳ן אויסלאַנד אין טעקסט דער רעדאַקציע צו שיקען.

פּאַר׳ן טעקסט 15 גראָשען, פּריוואַטע 10 גראָשען, אין טעקסט 20 גר. פּריוואַטע 30 גראָשען. נאָכ׳ן טעקסט 10 גר. פּריוואַטע 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצ. טייערער.

אַנאָנסען - פּרייזען: פּאַר אַ מיל. פּעטיט שורה

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.